

ЗМЕСТ НОТЫ ПРАТЭСТУ Т. ЛІНДЭ ДА ЧЖАН-ЦЗУН-ЧЖАНА.

(Праця).

шуваны, таксама, як і ўсё пасажырскі багаж, дзе нічога нелегальнага ці забароненага на было знойдзена.

Знаходка, нібыта дзюжых скрынак агітацыйных матар'ялаў на кітайскай мове, што, як вы заяўляеце, мела месца, на справе пры праверцы не падцьвердзілася.

Пасля вобыску вайсковая ўлада загадала тром кур'ерам перайсці на паезд, дзе яны трымаліся некаторы час у ручных кайданках. Надобныя ўчынкі могуць выклікаць толькі вядучыя абурэнне, і я прому сур'езна звярнуць вашу ўвагу на гэта пытанне.

Большая частка каманды пароходу, згодна загаду вайсковае ўлады, была высаджана на ўзбярэжжа, а на борт судна ўвайшлі афіцеры шандунскае арміі з ліку расейскіх вайсковых, прычым капітану ня былі растлумачаны прычыны гэтых учынкаў.

У часе нашае гутаркі вы заявілі, што вырашэнне гэтага пытання перададзена вамі ў рукі пекінскага ўраду, пастановы якога вы чакаеце, і што вы ня маеце варожата пачуцця ў дачыненні да СССР. Аднак, вапны падначаленыя тымчасам учынілі наступнае: 8-га сакавіка вайсковая ўлада загадала капітану ўзяць у тлуму вугаль і трымаць судно пад парам, не зазначаўшы нават напрамку, куды павінен плыць пароход. На борт пароходу расейскія вайскоўцы з шандунскае арміі паставілі дзве палывыя гарматы для падрыхтоўкі да нейкіх ваенных дзеянняў. Таксама была нагнужана на судно адпаведная амуніцыя. Такім парадкам, гандлёвы пароход ператварыўся ў вайсковы.

Яшчэ 4 сакавіка 5 расейскіх афіцэраў шандунскае арміі, не звязваючы на пратэсты капітана і не паказваючы на пратэсты вапныя зьявілі на борце пароходу дзяржаўны сцяг СССР і сцяг фірмы савецкага гандлёвага флэту. Апроч таго, 8 сакавікага вайсковая адміністрацыя замалявала назву пароходу «Памяць Леніна», самавольна перайменаваўшы яе, не звязваючы на пратэсты капітана, у «Чжан».

Рэвалюцыйная частка ноты змяшчае ўжо вядомыя рашучы пратэст проці ўсіх гэтых учынкаў.

Латвія і СССР.

Заява Цэленса.

РЫГА, 17-3. Выступаючы ў Лібава латвійскі міністр замежных спраў Цэленс заявіў: «Сучасны латвійскі ўрад будзе цвёрда бараніць прыяцільны нейтралітэту Латвіі ў выніку нападу на СССР».

Перадача Ларэнцам вярцельных грамад.

РЫГА, 17-Ш. Сёння паўнамоцны прадстаўнік СССР у Латвіі Ларэнц падаў вярцельныя грамады выхаванчому абавязкі прэзідэнта рэспублікі Калніну. Пры падачы грамад Ларэнц заявіў, што зробіць усё магчымае для ўмацавання і развіцця дачыненняў, якія ўсталяваліся між Латвіяй і СССР.

У адказнай прамове прэзідэнт заявіў, што «латвійскі ўрад імкнецца да развіцця найбольш шчыльных дачыненняў з СССР».

Падзяна Мусаліні ад румынскага баярства.

ВЕНА, 17-3. Урадавая румынская народная партыя падала ў румынскі парламент законпраэкт аб пабудове ў Кішыніве помніка Мусаліні.

Маніфэстанты, якія арганізаваў румынскі ўрад на ўсіх гарадох, з прычыны ратыфікацыі Італьян бэсарабскага пракаду, у шмат якіх выпадках скончыліся антысэміцкімі выступленьнямі.

«Захон Бэсарабіі зьяўляецца правакацыйнай».

ВАШЫНГТОН, 17-Ш. Афіцыйная «Вашынгтон Пост», абгаварваючы ратыфікацыю бэсарабскага пракаду Італіяй, піша: «Анексія Бэсарабіі Румыніяй ня можа быць нічым апраўдана і зьяўляецца правакацыйнай». Газэта папярэджае ўрад Злучаных Штатаў і радзіць не падтрымліваць «пазелу Расеі на кавалкі».

Падрыхтоўка кансэрватарамі дачасных выбараў у парламент.

ЛЕНДАН, 16-Ш. «Дэйлі Геральд» паведамляе аб ўзмоцненай падрыхтоўцы кансэрватараў да дачасных парламенцкіх выбараў. Усім арганізатарам мясцовых адрэдаў кансэрватыўнае партыі загадана «быць напалатовае». Усе гэтыя меры трымаюцца ў сакрэце. Некаторыя колы кансэрватыўнае партыі настайваюць на дачасных выбарах, бо вынікі нядаўніх дадатковых выбараў, спрыяючыя для рабочае партыі, выклікалі сярод кансэрватараў вялікі страх за вынікі надыходзячых у канцы 1928 году ўсеагульных выбараў.

На сэсіі выканкому Інтэрнацыяналу гарнякоў.

ПАТРАБАВАНЬНЕ АНГЕЛЬСКАЕ ДЭЛЕГАЦЫІ ЗВОЛЬНІЦЬ ХОДЖЭСА З ПАСАДЫ СЭКРАТАРА ІНТЭРНАЦЫЯНАЛУ. — АДЗІНЫ ФРОНТ ПРАДСТАЎНІКОЎ УСІХ КРАЁЎ СУПРОЦЬ КУКА. — МАГЧЫМЫ ВЫХАД АНГЕЛЬСКИХ ГАНЯКОЎ З ІНТЭРНАЦЫЯНАЛУ ГАРНЯКОЎ.

Дыскусія аб працы Ходжэса ў выканкоме Інтэрнацыяналу.

БЭРЛІН, 17-3. На першым пасяджэньні сэсіі выканкому міжнароднае фэдэрацыі горнарабочых, якая адбылася 16 сакавіка ў Берліне, Кук ад імя агульнаангельскае фэдэрацыі горнарабочых патрабаваў звальнення Франка Ходжэса з пасады сэкратара міжнароднае фэдэрацыі. Абасноўваючы гэта патрабаваньне, Кук падаў падрабязныя вытрымкі з розных прамоў Ходжэса, у якіх ён выступаў за павялічэньне рабочага дня і за скарачэньне заробку ангельскіх горнарабочых, проці забароны перавозкі вугалю ў часе забастоўкі горнарабочых у Англіі і проці аказаньня грамавае дапамогі бастуючым. «Замест таго, каб выканаць свой абавязак і падтрымліваць барацьбу ангельскіх горнарабочых—казаў Кук—Ходжэс перашкаджаў гэтай барацьбе і вёў кампанію проці горнарабочых».

Далей Кук адзначыў, што Ходжэс відочна парушыў умовы, на якіх ён быў абраны сэкратаром міжнароднае фэдэрацыі, бо паступіў на ўрадавую пасаду з аздадам у 750 ф. ст. у год, ня лічачы розных відаў дадатковае ўзнагароды.

Сміт і Рычардсон (старшыня і скарбнік агульнаангельскае фэдэрацыі горнарабочых) поўнасьцю далучыліся да ўсіх заяў Кука.

Выступіўшы ўслед за тым Ходжэс не адмаўляўся ад фактаў, прыведзеных Кукам, але заявіў, што ўсе яго ўчынкі поўнасьцю апраўдаліся абставінамі.

Далей Ходжэс у суровых тонах на Кука заявіў, што Кук «выконвае маскоўскія інструк-

цы і ажыццяўляе палітыку Масквы, але не палітыку ангельскіх горнарабочых». Воддуг слоў Ходжэса, Кук нападае на яго толькі таму, што «ён ахоўвае інтарэсы міжнароднае фэдэрацыі».

У канцы сваёй прамовы Ходжэс асабліва сурова нападаў на Кука за тое, што Кук у часе забастоўкі горнарабочых у Англіі абываваў міжнародную фэдэрацыю горнарабочых у штрайбхэрскіх дзейчаннях.

Прадстаўнікі Францыі, Нямеччыны, Бельгіі, Чэхаславакіі і рэшткі краёў адзіным фронтам выступілі проці агульнаангельскае фэдэрацыі горнарабоч. і баранілі Ходжэса. Дыскусія цягнулася цэлы дзень і набыла характар жорсткіх нападаў на Кука.

У выніку дыскусіі, пададзена агульнаангельскай фэдэрацыі горнарабочых рэзалюцыя, патрабуючая адстаўкі Ходжэса, была адхілена і ўхвалена пастанова аб заснаваньні камісіі для папярэдняга абследаваньня пытанняў аб далейшай працы Ходжэса на пасадзе сэкратара міжнароднае фэдэрацыі. У камісію ўваходзяць Рычардсон (Англія), Гуэман (Нямеччына) і Жардон (Францыя).

Дыскусія паказала, што большасьць выканкому зробіць усё для таго, каб павінуць Ходжэса на пасадзе сэкратара. З другога боку, існуе думка, што агульнаангельская фэдэрацыя горнарабочых фактычна парэ з міжнароднай фэдэрацыяй, у выпадку, калі Ходжэс застаецца.

Вострая кампанія супроць Кука.

БЭРЛІН, 17-3. 2-гі дзень сэсіі выканкому міжнароднае фэдэрацыі горнарабочых пачаўся дакладам прадстаўнікоў асобных краёў. Усе гэтыя даклады адзначалі, што прадпрыемцы пачалі наступ на заробтак і на рабочы дзень. Адрэтуль дакладчыкі зрабілі вывад аб непажаданасці скліку ў сёлетнім годзе міжнароднае канфэрэнцыі горнарабочых. Ангельская дэлегацыя таксама выказалася проці скліку канфэрэнцыі ў сёлетнім годзе, заяўляючы, што гэта было-б толькі дарэмна тратую грошай і часу; неабходны не канфэрэнцыі і рэзалюцыі, а сапраўдны дапамога горнарабочым, якія ўваходзяць у барацьбу з уласнікамі капальняў. Ангельская дэлегацыя заявіла, што, калі канфэрэнцыя будзе склікана ў гэтым годзе, дыя агульнаангельская фэдэрацыя горнарабочых ня возьме ў ёй удзелу.

Услед за гэтым Гуэман падаў рэзалюцыю, падпісаную ўсімі дэлегацыямі, апроч ангельскай і абгавораную, як відаць, на сакрэтнай нарадзе ўсіх членаў выканкому, апроч ангельскай. Рэзалюцыя пратэстуе проці выступленьняў Кука ў Маскве і патрабуе, каб агульнаангельская фэдэрацыя горнарабочых замяніла Кука ў выканкоме міжнар. фэдэрацыі іншым прадстаўніком.

На гэты выпад Кук адказаў заявіў, што яго ўчынкі ў Маскве датычацца толькі ангельскіх горнарабочых, якія маюць права вырашаць хго павінен іх прадстаўляць у выканкоме міжнароднае фэдэрацыі.

Сміт таксама заявіў, што паколькі Кук зьяўляецца абраным ангельскімі горнарабочымі, дыя ён мае быць і будзе членам выканкому міжнароднае фэдэрацыі. Далей Сміт заявіў, што ён зьяўляецца прыхільнікам прыняцця савецкага прафсаюзу горнарабочых у міжнародную фэдэрацыю; умовы, якія фэдэрацыя паставіла для прыняцця савецкага прафсаюзу, зьяўляюцца нявыпаўняемымі, але калі фэдэрацыя хоча ажыццяўляць сапраўдную працу, дыя яна павінна ўключыць у свой склад арганізацыі горнарабочых усіх краёў.

З прычыны рашучае пазіцыі, якую заняла ангельская дэлегацыя, Гуэман не рашыўся настаяць на пададзенай ім рэзалюцыі проці Кука. Ён заявіў, аднак, што мірная праца ў выканкоме міжнароднае фэдэрацыі зрабілася немагчымай з тае пары, як у склад выканкому ўвайшоў Кук, і таму было-б пажадана, каб Кук вышаў з выканкому.

У САЮЗНЫХ РЭСПУБЛІКАХ.

Пачатак працы на „Днепрострое“.

ЗАПАРОВЖА. Распачалася праца на «Днепрострое». Кіраўніцтва галоўнага інжэнера пачало працаваць 13 сакавіка. 14-га сакавіка ў Кічвасе пачаўся рамонт перададзенага будаўніцтва рэйнашкага дзіцячага дому.

Будзе адведзена памяшканьне для рабочых і праводзіцца дастаўка вады і каналізацыя. У бліжэйшы час будзе распачата пабудова часовае электрастанцыі на правым беразе Дняпра.

Вялічэзныя запасы руды ў сібірскіх местарадох.

НОВАСІБІРСК, 19-Ш. Апошнія вынікі дасьледаваньняў, якія адбыліся на месцы пабудовы Тэльбэскага вугольна-металургічнага камбінату, былі дасканалы. Прафэсар сібірскага тэхналёгічнага інстытуту Вусаў у сваім дакладзе аб дасьледчай працы ўпоўнена заявіў, што толькі ў двух местарадох—Тамір-Таў і Тэльбэсе—запасы жалезнае руды дасягаюць да мільярда пуд. Агульная плошча руды ў Тэльбэскім раёне—150 кв. км. дасьледавана-ж усяго 10—15 проц. З прычыны гэтага велікі магчыма, што зробленыя магнэсамэтрычныя дасьледаваньні да надыходзячага лета прывядуць да вынаходкі яшчэ новых жалезна-рудных местарадох. Для некаторых папярэдня дасьледаваных местарадох праф. Вусаў вызначае запасы руды ў 160 млн. пуд. Запасы руды, якія маюцца ў Тэльбэскім раёне, могуць забяспечыць працу металургічнага заводу з штогодняй вытворчасцю ў 20

млн. пуд. чорнага металу ў працягу 15 гадоў. Такім чынам, боязь недахопу руды, якая выказвалася некаторымі спецыялістамі, не апраўдалася.

Тэльбэс бюро ў сучасны момант распачало складаньне каштарысу і падрыхтоўчую працу па будаўніцтве заводу-гіганта.

Электрыфікацыя Вяцкае губ.

ВЯТКА, 16-Ш. Пачата падрыхтоўчая праца па будове ў губэрні 5-ці сельскіх электрастанцый, моцнасьцю ад 75 да 125 кілэват кожнай. Пабудова станцый пачнецца з вясны. Кошт будуемых станцый—400.000 руб.

Новы горад у Казакстане.

АЛМАТА. У 80 вярстох ад Алматы, на беразе возера Балхаш, на ўрочышчы Курты, будзецца паказальны горад для казакскага жыхарства. У горадзе ўжо пабудавана школа, больніца, ветэрынарны інстытут і шмат жылых кватэр. Горад павінен дапамагачь пераходу качоўнікаў на аседласць.

Магчымы вялікія разводзьдзі.

Воддуг апошніх даных галоўнае геафізычнае абсерваторыі гідралёгічнага інстытуту, перепеглывы вясновага разводзьдзя па Саюзе ССР належаць прызнаць іспрыяючымі. Аб гэтым сьведчыць значнае панаўненьне запасаў падземных вод і высокія гарызонты галоўных водных басэйнаў. Хуткае панаўненьне і шмат вяснавае асадаў могуць выклікаць у шмат якіх раёнах небяспечнае становішча.

Падрыхтоўка Польскай захапу Літвы.

КОЎНЯ, 17-Ш. Літоўскія газэты паведамляюць, што ў Беласток прыбылі панцырнікі, прыкамандыраваныя да польскае кавалерыйскае дывізіі, якая там знаходзіцца.

Прызначаныя для ўзмацненьня кавалерыйскіх частцей панцырнікі прыбылі таксама ў Горадню і Вільню. Адначасна сьплетна папаўняецца разьмешчаны ў Лідзе другі польскі авіяцыйны полк, да якога прыкамандыраваны найбольш вядомыя афіцэры-лётнікі. Полк папоўнен таксама некалькімі новымі баявымі аэрапланамі.

Польшчы пагражае ўсеагульная забастоўка.

Пасрэдніцтва ўраду ў канфлікце ў тэкстыльнай прамысловасьці.—У Лодзі бастуюць усе мэталёўцы.

ВАРШАВА, 17-Ш. Улада, занепакоеная рашучасьцю бастуючых у Лодзі тэкстыльшчыкаў, прапанавала баком пасрэдніцтва. Перамовы скончыліся без вынікаў.

Сёння ў Варшаву выкліканы прадстаўнікі прамыслоўцаў і рабочых для новае нарады з урадам. З гэтае прычыны, абвешчаныя ўсеагульнае забастоўкі перанесена на 19-ае сакавіка на той выпадак, калі перамовы ў Варшаве зноў не дадуць вынікаў.

Забастоўка мэталёўцаў ахапіла за малым выключэньнем усе лёддзінскія заводы.

Стачка пратэсту рабочых хімікаў.

ВАРШАВА, 17-Ш. У зьвязку з адмовай уласнікаў хімічных прадпрыемстваў ад перамоваў наоонт эканамічных патрабаваньняў рабочых, учора па ўсёй Польшчы адбылася аднадзённая забастоўка патрэсту рабочых хімікаў.

Блізкі пачатак польска-савецкіх перамоў.

Заява польскага міністра Залескага.

ВАРШАВА, 18-3. У гутарцы з прадстаўніком кракаўскае газэты «Кур'ер Ілюстраваны» Залескі, які вярнуўся з Жэневы, на пытаньне наоонт дачыненняў з СССР, заявіў: «Я думаю зараз распачаць перамовы аб гарантыіным угаворы з СССР значна інтэнсыўней, чымся раней. Польскі пасланьнік у Маскве Патэк хутка скончыць сваё падарожжа на СССР і прыдзе ў Варшаву. Я спадзяюся, што пасля гэтага можна будзе павесці значна больш ішаркім тэмпам перамовы з СССР, якія да гэтага часу пасоуваліся павольна з прычыны адсутнасьці Чычэрына, мяне і Патэка».

На запытаньне, ці будзе адначасна праводзіцца перамовы аб утварэньні польска-савецкага гандлёвага ўгавору, Залескі адказаў адмоўна.

Наступ на заробтак у французскай вугляпрамысловасьці.

Закулісныя перамовы рэфармістаў з горнаўласнікамі.—Рэвалюцыйныя прафсаюзы заклікаюць да стварэньня адзінага фронту.

ПАРЫЖ, 10-Ш. Камітэт вугляпрамыслоўцаў дэпартамантаў Нор і Па-де-Кале паведаміў рэйную фэдэрацыю горнарабочых аб сваім рашэньні адмовіцца з 1-га красавіка ад падпісанага ў лістападзе леташняга году калектыўнага ўгавору. Вугляпрамыслоўцы патрабуюць зьніжэньня заробтку.

Унітарная канфэдэрацыя працы вядзе кампанію за стварэньне адзінага рабочага фронту для барацьбы проці спроб прадпрыемцаў зьнізь заробтак. Оран французскае кампартыі «Юманітэ» падкрэсьлівае, што рэфармісцкая фэдэрацыя горнарабочых, спадзяючыся, як відаць, угаварыцца за сьпіною рабочых з уласнікамі капальняў, ня лічала патрэбным неадкладна паведаміць рабочых аб рашэньні камітэту вугляпрамыслоўцаў.

Весткі адусюль.

Склік чарговае сэсіі Лігі Нацый.

БЭРЛІН, 17-Ш. Месдам скліку наступнае сэсіі рады Лігі Нацый назначаецца Жэнева. Сэсія адбынецца 6-га чэрвеня.

Апялуха Керанскаму.

НЬЮ-ЁРК. У часе лекцыі Керанскага вынік скандал. Калі Керанскі зьявіўся на эстрадзе, да яго наблізілася адна расейская жанчына з вялікім пучкам кветак. Падышоўшы бліжэй да Керанскага, яна замест кветак дала яму моцна па мордзе.

Але Керанскі не звярнуў на гэта ўвагі і правёў сваю прамову да канца.

Супроць уціску ў Заходняй Беларусі.

Агульнае сьпіс студэнтаў і навуковых працаўнікоў Беларусі ў Маскве пратэстуе супроць разгрому Беларускай Грамады.

Настаўнікі Чашніцкага раёну (Віцебшчына) адлічаны 2 проц. ад месячнага заробку на карысьць заходніх беларусаў.

Падпіскае сьпіс вучняў і Слуцкай сям'ягодкі сабрава 5 р. 83 к. і наладжаным іні-ж вечарам—58 р. 14 к. для закардонных братоў.

Уносьце 5 р. 77 к. і пратэстуюць проці фашысцкай зьдэскаў вучні Менскай сям'ягодкавай практыкавальна-паказальнай школы.

Гаспадарка і чыіка ІСМБ (Арманшчына) пратэстуюць проці зьдэскаў польскіх фашыстаў.

На Горакім раённе сабрава 540 руб., 24 пуды жыта і 15 аршын валагна.

Горакі раённай канфэрэнцыі Мопру шле пра-мьёны фашыстам і буржуазіі.

Проті разгрому Грамады пратэстуюць сялянскі вёскі Шчучэвічы, Старадароскага раёну, Слуцкай акругі, вёскі Слабода, Старадароскага раёну (Слуцшчына), а таксама вёскі Набыльнікі (Віцебшчына).

На дапамогу вязьням Зах. Бел. Напідзькі раён (Слуцшчына) сабраў блізка 400 рублёў.

Пратэстуюць проці ўціску паноў і ўносьце на карысьць прыгнечаных сялян в. Старыцы, Чырвона-слабодакага раёну, Слуцкай акругі 10 р. 83 к., вёска Уха—2 р. 40 к. і 3 п. 11 ф. збожжа, вёска Яны—2 р. 5 к., в. Трылесічы—20 кап. і 4 пуд. 10 ф. збожжа, в. Баравыя—30 к. і 4 п. 13 ф. збожжа, в. Вішавічы—2 р. 26 к. і 2 п. 24 ф. збожжа, в. Мінькаўчы—3 р. 35 к. і 30 ф. збожжа, в. Марыны—3 руб. і кап. і 5 фун. збожжа, вёска Прымачына, 3 р. 95 к., в. Смалянцы—6 р. 60 к. і 2 п. 18 фун. збожжа, в. Шаўкоўшчына—2 р., в. Лупікі—50 к. і 3 п. 20 ф. збожжа, в. Баравыя—1 р. 47 кап. і в. Альшанка—3 р. 25 к. і 3 п. 12 ф. збожжа. Вядіка-Альшанскі сельсавет, Чашніцкага раёну, (Віцебскай акругі).

Канфэрэнцыя оаюзу працаўнікоў і-га Бабруйскага раёну, Бабруйскай акругі пратэстуе проці разгрому Беларускай Грамады, масавага зачыньня беларускіх школ і гвалтоўнага захопу і адлічэнь паноў прапанту свайго заробку.

Ганьбіць фашысцкіх катаў і адлічэнь паноў дэна-нага заробку на дапамогу зьнішчэнню і іх сем'ям агульнае сьпіс 2-га мясцою оаюзу працаўнікоў г. Барысава.

Грамадзяне вёскі Гадзень, Старобінага раёну (Слуцшчына) і вучні школы ўносьце 4 р. 10 к. і вы-кажэць іншыя вёскі.

У Чашніцкім раённе (Віцебшчына) сабрава на дапамогу палітвязьням 291 р. 30 к. і 61 п. 26 ф. збожжа. На настаўні канфэрэнцыі оаюзу асьвет-нікаў і савецкіх і ганьбіць служачых адлічэньца ў заробку рабочых і служачых каля 90 руб.

Па ўсіх вёсках Дубравіцкага сельсавету, Кліма-віцкага раёну (Калініншчына) сходы сялян абураны выдэкамі паноў і ўхваляюць зрабіць збор ахвяра-ваньняў на карысьць працоўных Заходняй Беларусі.

Не пакінем сваіх братоў.

Даведзеныя аб тым, што ад разгалу п'ясуцкіх падпрела і сідэць шмат сялян Заходняй Беларусі ў турмах, сялянскіх вёскаў Ржыцкі, Пралойскага раёну, Магілёўскай акругі, выказалі пратэст супроць гэтага і пачалі збіраць дапамогу сваім братом, Назьбіралі збожжа на 35 р.

Я думаю, каб і ўсе вёскі Беларусі і наогул усё на-селяніцтва адкінулася на гэта, непагушыцца-б былі ахвяра п'ясуцкіх сваіх братоў сялян Заходняй Беларусі.

Селянін в. Ржыцка Мясцою С.

Больш сялянскай актыўнасьці.

Сучасны тэмп перабудовы нашай сельскай гаспадаркі нельга прызнаць здавальняючым. Калі мы тае марудна будзем вёсцы рэарганіза-цыю сельскай гаспадаркі, дык нашым сялянам прыдзецца ешчэ дзесяці гадоў жыць у цяжкім становішчы. І тут трэба зазначыць, што і с'яроў сям'я с'яліян назіраюцца дрэнныя настроі, паводле якіх усю перабудову кожнай гаспадаркі дзяржава павінна праводзіць за свой кошт. Па такіх думках выходзіць, што селяніну, як быццам, ні аб чым ня трэба рупіцца, бо аб ім клапаціцца дзяржава. Такі настроі неабходна хутчэй зьнішчыць; без актыўнага ўдзелу шыро-кіх колаў сялян мы росквіту сельскай гаспа-даркі не дабімся. Мы праводзім за кошт дзяр-жавы толькі некаторыя галоўныя мерапрыём-ствы, без якіх нельга рэарганізаваць вёскі. Уся-ж галоўная праца на перабудове сельскай гаспадаркі павінна праводзіцца самім сялянствам. Нашы некаторыя сяляне прывыклі спадзявацца на каго небудзь і ў гэты час самі ніякіх кро-каў па палешаньню гаспадаркі ня робяць.

Дзяржава распрацавала плян па землеўпа-радкаваньню, мэлярацыі, культуртэхніцы, агра-мерарпрыёмствах, жывёлагадоўлі, торфараспра-цоўках і інш. Але-ж размах іх і шырыня буд-дуць залежаць ад таго, наколькі нашы мера-прыёмствы будуць падтрыманы мерапрыёмствамі самаго сялянства. Такім чынам, галоўнае ў сельска-гаспадарчай кампаніі—актыўнасьць і ар-ганізаваная самадзейнасьць самаго сялянства, якую нашым зямельным установам трэба як мага шырэй і глыбей ускалыхнуць і паднашым кіраўніцтвам скарыстаць на рэарганізацыі сель-скай гаспадаркі.

Разам з гэтым, бязумоўна, трэба звярнуць асаблівую ўвагу на дапамогу бліжнякім гаспа-даркам іе тэхнічным і абслугоўваньнем, так і крэдытам. Тут трэба найбольш нашай увагі, бо бяз дапамогі некаторыя з гаспадарак ня

„Паказальная“ арцель.

(Калаткевічкі р., Мазыршчына). Некаторыя сяляне вёскі Перабіта-Гара, Ка-паткевіцкага раёну, Мазырскай акругі аргані-завалі ў 1924 годзе масладзельна-сыраварную арцель.

Для кожнага з нас вядома, што кожная арцель заікаўлена ў прыцягненьні большага ліку пайшчыкаў, больш шырока разгарнуць сваю дзейнасьць, але ня гэта патрэба было Перабіта-Горскай арцелі,—ей трэба было зусім іншае, яскравым прыкладам гэтага зьдзяляецца тое, што за 2 гады работы арцель уцягнула толькі 5 новых пайшчыкаў і наогул складва-ецца з 27 чалавек, з якіх толькі 2 пайшчыкі жывуць у другіх вёсках, а астатнія ўсе з вё-скі Перабіта-Гара.

Іе жа працавала арцель, ці зьдзялялася яе праца паказальнай для акружаючага насель-ніцтва ў сэнсе ўвядзеньня культурных формаў у сельскай гаспадарцы, палешаньні пароды жывёлы, палешаньні жывёлагадоўлі і г. д. Каб на гэта адказаць, трэба прывесці некаль-кі лічбаў: у 24-25 годзе ў сярэднім з 33 пу-доў малака вырабляўся адзін пуд масла, у 25-26 годзе выходзіла ў сярэднім з 41 пуда 08 ф. малака адзін пуд масла, у той час, калі нармальна выпрацоўка 24 п. 20 ф. малака на адзін пуд масла. Прадукцыя рэалізавалася прыватнікам на 77 проц. і за больш танную цану, чымся гэта адручалася кааперацыйным і савецкім установам.

Вось гэта «паказальная» і «прыкладная» праца арцелі для акружаючага насельніцтва...

Пры арцелі (як гэта водзіцца) ёсьць каапе-рацыйная крама, якая здавальняе рознымі та-варамі (вядома, болей дзішавымі) сваіх пай-шчыкаў і іншых сялян. Усё гэта, бязумоўна, неабходна «для камерцыі», інакш яно ня будзе насіць назвы і характар кааперацыйнай ар-ганізацыі і арцелі.

Калі задаць сабе пытаньне, для чаго была арганізавана гэтая арцель, на гэта адказвае характарыстыка аб гаспадарчым стане хоць са-мых праўдзёнаў арцелі: старшыня праўдзёна мае 5 коняў, 4 кароў і 6 дзесяцін пахаты, с'яброў праўдзёна: адзін мае 3 коняў, 5 кароў і 8,5 дзесяцін пахаты і другі—2 коняў, 4 кароў і 5 дзесяцін пахаты, некаторыя з с'яброў арцелі маюць па 20-25 і больш дзесяцін зям-лі. З гэтага можна дагадацца, для чаго была арганізавана гэтая арцель,—не кааперацыя па-трэба была Перабіта-Горскім «арцельшчыкам», не паказальнасьць, а прыкрыццё свайі каапе-рацыйнай вывескай свайі зямлі, каб мінуць абразку, наліва за кошт дзяржаўных і ка-аперацыйных сродкаў, вась што было ім па-трэба.

Адпаведным органам неабходна будзе пры-няць усё меры, каб урэзаць алегаты кулакоў, каб прыцягнуць віноўных да адказнасьці. Б. Ш.

Да вясеньняй сяўбы.

(Слуцкі раён). Падрыхтоўчая праца да вясеньняй с.-г. кам-паніі па раённе распачата сваячасова.

Па пляну прадабчыца павялічэньне плошчы яравога кліну на 4 проц., або 45583 дзеся-ціны. Асаблівая ўвага зварачваецца на павялі-чэньне плошчы пад засевай траў і карняпло-даў.

З прычыны недароду, які быў у раённе, патрабуецца загатоўць вылікі лік насеньня, каб забясьпечыць поўнасьцю бяднейшае пляшчы. Дзеля гэтага мяркуецца загатоўць праз дзяр-жаўныя органы, раённыя і сельскія К. У. і сельска-гаспадарчыя таварыствы аўса звычай-нага 5300 пуд., ячменю 1350 пуд., каню-шыны 300 пуд., цімафедзікі 10 п., вікі 500 п., дубіну 500 п., сьрадзілі 300 п., кармовых бу-ракоў 45 пуд., турнепсу 3 п. і кармовых морквы 3 пуды. З гэтага ліку праанова Раённ. Б.С.У. загатоўць і раздаць у пазыку беднаце 1.800 пуд. аўса і 700 пуд. ячменю. Апрача таго, мяркуецца загатоўць гатунковага аўса 1.000 пуд., ячменю 500 п. і лёну-даўгунцу 150 пуд. Дзеля гэтага дарогаў і прывознага гатунковага на-сеньня, намечана арганізаваць у Сераднікоўскім сельсавете насеннае таварыства.

Зьвернута асаблівая ўвага на ачыстку і пратручваньне насеньня. Усяго маецца на маце ачысьціць 25.000 пуд. усіх культур, або 13 проц. усёго патрэбнага ліку насеньня і пра-труціць 7.000 пуд. насеньня.

Для здавальненьня бясонных гаспадарак коньмі і забясьпечаньня сельска-гаспадарчымі машынамі і прыладамі насельніцтва, намечана схадзінічаць крэдыт для Слуцкага сельска-гас-падарчага крэдытнага таварыства 12.000 руб. на 80 рабочых коняў і 4.000 на машыныя

прылады і Ленінскага 3.000 руб. па 20 коняў і 1.000 руб. на машыны. Таксама намечана ў пасёлку Крамянцы арганізаваць машынае та-варыства.

Каб забясьпечыць насельніцтва ўгнаньнем, маецца на маце загатоўць 1.000 пуд. штуч-нага ўгнаеньня.

Вялікая ўвага зьвернута і на пераход с'ялі-нскіх гаспадарак на шматпольны сэвасварот. Усяго намечана перавесці на шматполье ў пасёлках Ісэрне, Амгавічах, Уроччы і Рэгаў-шчыне 20 гаспадарак і 20 гаспадарак на асоб-ных хутарох. Таксама будзе ўзможна пагляд за тымі гаспадаркамі, якія ўжо перайшлі на шматполье.

Апрача ўсяго гэтага, мяркуецца заклацьці 45 вопытна-паказальных вучасткаў па бюджэце і 5 вучасткаў на сродкі насельніцтва. К—ч.

Намітэт узаемадапамогі рыхтуецца слаба.

(Галацкі сельсавет, Сьмілавічкі р.).

Камітэт узаемадапамогі Галацкага сельсавету даволі абсталаваны. У камітэце ёсьць 2 збож-жаачыствыя машыны—«стрыер» і «стрыумф», але ачыстка насеньня на машынах ідзе слаба.

У камітэце ёсьць 30 рублёў грашма і 300 пудоў збожжа, з якіх 140 п. яшчэ знаходзіцца ў пазыцы.

Злосьныя неплацельшчыкі камітэтам аддаюцца ў суд, але гэта мала памагае.

160 пудамі, бязумоўна, не задаволіш усё за-патрабаваны насельніцтва ў збожжы.

З раённае ніякага кіраўніцтва працаю няма. Трэба раённаму камітэту звярнуць на наш камітэт увагу. Селькоп Б.

Правядзеньне нацыянальнае палітыкі.

Як у нас ідзе беларусізацыя. (Г. Слуцкі).

З лістапада месяца 1926 году ў Слуцку пра-цуюць 2 агульныя курсы беларусізацыі, ад-ны для супрацоўнікаў устаноў дзяржаўнага і мясцовага бюджэту; другія для супрацоўнікаў устаноў на гаспадарчым разрахоўку і 8 кур-саў—гурткоў асобна пры ўстановах: Зах. ша-шы, райсаюзе спажывецкага т-ва, трыдзе мя-сцовай прамысловасьці, ЦРК, акрміліцыі, пошце, аддзеле аховы здароўя і чыгуначнай станцыі. Пры агульных курсах заснаваны, пры кожных, па 3 групы, а гурткі маюць па адной групе, акрамя гуртка пры ЦРК, дзе толькі першы ме-сяц працавала 2 групы.

Слухачоў на курсах па сьпісах лічыцца: на агульных 308, а ў гуртках 261 (з гэтага ліку 44 асобы выбылі з гуртка пры ЦРК) усяго 569 асоб.

Галоўным недахватам у працы як агульных курсаў, так і курсоў-гурткоў зьдзяляецца слабы працант наведваньня.

Першыя 1-2 месяцы заняткаў наведваньне

курсаў было нармальным, але чым далей пра-цавалі курсы, тым працант наведваньня памян-шаўся і ў сучасны момант агульныя курсы наведвае ў сярэднім 40 проц. запісаўшыся слухачоў, а з гурткоў акурата наведваецца гурток пры райсаюзе (95 проц.) і пошце (80 проц.).

Самымі слабымі ў сэнсе наведваньня зьдзя-ляюцца гурткі пры чыгуначнай станцыі «Слу-цкі» (35 проц.), акруговай міліцыі (35 проц.) і асабліва пры ЦРК (25 проц.). Акрамя гэтага, курсы пры Зах. шашы і чыгуначнай станцыі ўжо каля месяца не працуюць, а трэці мясцо-вай прамысловасьці мае на ўвазе ў хутым ча-се зачыніць курсы-гурток пры свайі установе, ня глядзячы на тое, што праграма курсаў яшчэ ня выканана.

У працы курсаў усё-ж ёсьць значныя вынікі, хаця па праграме праца яшчэ і ня скончана і былі перашкоды, як неакуратнае наведваньне слухачамі заняткаў.

Б. Нікольскі.

Сяляне цягнуцца да хаты-чытальні.

(Клімавічкі р., Калінінскай акругі).

У вёсцы Красавічкі дзеве сілы сустраіся,— адказавае на маё запытаньне як працуе хата-чытальня загадчы хаты Т. Канапіла.

Дзеве сілы. Варожы, Ніколі не прымірмыя Царква і наша хата-чытальня. Царква ў на-шай вёсцы прыгожая. Сама вёска 170 двароў, а мае свайго папа, дзяка. Цэлы штат.

Красавіцкай хата-чытальні раней цяжка бы-ла з царквой канкураваць. Затое зараз пе-рамога на нашым баку.

Знаходзіцца хата пры школе. Школа-ж зай-мае будынак нейкага барона, які да рэвалюцыі на вёсцы жыў. У хаты адзін пакой досыць прасторны. 100 чалавек умяшчае.

Існуе хата толькі два гады. Але аўтарытэт ужо вылікі мае.

Чым мы яго дабіліся? — Сталом справах, шэрагам розных гурткоў, сярод якіх маецца сельска-гаспадарчы, драма-тычны. У свята газэты чытаем. Раз у месяц праводзім «Дзень Селяніна» зьбіраецца чалавек

70. Часьцей адбываюцца вечары запытаньняў і адказаў. Запытаныя сялян у большасьці юри-дычнага характару. Цікавіцца земляпарадка-ваньнем.

Актыў сялянскі, які мы навакол сабе зар-ганізавалі, невялікі, але досыць моцны. Усяго ў нас сялян актывістаў—17 чалавек.

Уся праца Красавіцкай хаты-чытальні, зда-ецца, носіць такі буднічны, штодзённы харак-тар. Але гэта сапраўды ня так.

Т. Канапіла апавядае, у якіх цяжкіх умовах прыходзіцца працаваць. Прасторны пакой. Пу-сты і ні калейкі грошай. Пакуль дабіліся ўклю-чэньня ў сетку палітасветы, пакуль сабраці бібліятэчку, газэту выпісалі, шмат пайшло энэр-гіі і сіл.

Красавіцкая хата-чытальня рэгулярна право-дзіць усё бігучыя кампаніі, мае свой чырвоны куток у бліжэйшай вёсцы.

Красавіцкая хата-чытальня адна з 400, якія раскіданы па БССР. Якім.

Школа „будуецца“.

(Бабуціні с.-с., Патрыкоўскага р., Маз. акр.).

Яшчэ ў 1924 годзе ў в. Міхадэвічы намечана пабудоваць двухклякветавую школу. З таго часу яна лічыцца ў пляне пабудовы школ па Патрыкоўскаму раённе. Але гэта адно на папе-рах,—школы ж як ня было, так мабыць і ня будзе, бо штось у гэтым кірунку нічога ня відаць. А занятаяся пра школу ў старшыні с.-с. ці ў РВК, то адзін адказ: «пабудова шко-лы ў пляне, а ці будзе будавацца, невядома» і забыліся.

Затое часта аб пабудове гаворыцца на сцо-

дах, нават два разы сяляне заявілі аб згодзе вывезці лес і ачысьціць ад кары. Але школа ня будуецца.

Невядома, хто тут галоўны вінаваецца, ці аб школе РВК з с.-с. не клапаціцца, ці мясьніцтва не дае лесу.

Відаць, толькі паперкі аб пабудове школы адна другую даганяюць, а пра самую пабудову і забыліся.

Селькоп А. Жураўскі.

3. Прышчэпаў.

За зьніжэньне розьнічных цэн.

Зьніжэньне цэн і высокі прыбытак.

Барачьба за патапненьне тавараў даўняга паходжэньня. Яшчэ ўвосень 1923 г. партыя распачала кампанію, каб сціснуць «ножныя», прамыслова частка якіх узнялася надзвычайна высока. Гэта была кампанія за зьніжэньне аптовых цэн. Далей прыблізна з вясны 1925 г. мы звярнулі вялікую ўвагу на розьнічныя цэны і ўжо справа ішла аб спрашчэньні гандлёвай сыстэмы, аб барацьбе з накладнымі выдаткамі, аб ліквідацыі непатрабных камісійных устаноў, пасрадніцкіх кантор і г. д.

Зараз мы ўступілі ў трэцюю фазу барацьбы з дарагоціняй, у тую фазу, для якой характэрна, што яна далае да сёбе барацьбу за зьніжэньне і аптовых і розьнічных цэн, папершае, а падругое, праблема дарагоціня стаўляецца ўсёбакова, а ня ўдарна. Кожны бок павінен быць уважліва вывучан і ўжыты неабходныя захады да адхіленьня прычыны дарагоціня.

Адной з прычыны дарагоціня зьяўляецца высокі прыбытак, які атрымліваець як прамысловыя, так і гандлёвыя арганізацыі. Фабрыкі і тэсты навучыліся зараз «хаваць» свой прыбытак. Па балансу ён, нібыта, і невялікі, але калі ўважліва прыглядзецца да працы некаторых прамысловых устаноў, дык можна заўважыць, як шырока размахваюцца яны ў сваіх выдатках. Тут і сярэдні ремонт над выгляддам багучага, які праводзіцца без згоды вышэйшых органаў, тут і набываць новых вэрстаў бяз сьвэсу, або, поўней, з сьвэсам з пункту гледжаньня ўласнай звароты, тут часамі і самавольныя капітальныя рамонт. Калі-б гэтых несправядлівых выдаткаў ня было, дык у балансе давялося-б паказаць высокі прыбытак.

Мы сустракаемся з зусім недапушчальным зьявішчам «заработку» рубля на рубель. Вось, напрыклад, адзін з райсаюзаў на Украіне на 415 тысяч рублёў ўласных грошай атрымаў у 1925-26 г. 461 тысячу рублёў прыбытку; гэта—111 проц. Адзін з ЦРК на 900 тысяч рублёў атрымаў 1.013 тысяч, другі ЦРК даўрэ проц. прыбытку да 170, а трэці—да 173. Знамоўся нават такі ЦРК, які на 36 тысяч рублёў ўласных сродкаў «зарабіў» 157 тысяч рублёў, г. зн. 436 проц. Па некаторых падліках, спажывецкая каапэрацыя, маючы ўласных сродкаў на 304 мільёны рублёў, атрымала 166 мільёнаў рублёў прыбытку.

Сельскія каапэратывы маюць 4 з паловаю праданты са звароту. Гэта—вялікі процант. Тое-ж робіць і дзяржаўная розьніца.

Гэта трэба сьціснуць. Дырэктыва партыі аб недапушчэньні падобных прыбыткаў павінна быць выканана.

Нашы гандляры (каапэратары і дзяржаўнікі) часта ў прыбытку бачаць самамоту ў той час, як яны павінны на справе паказаць, чым наш гандаль адрозьніваецца ад капіталістычнага, чаму імяна наш гандаль больш выгадны для працоўных, чымся прыватны.

У. Сараб'янаў.

ЧАМУ ДОРАГА КАШТУЮЦЬ ЗАГРАНІЧНЫЯ ТАВАРЫ

Праўленьне Белдзяржгандлю аддадзена пад дысцыплінары суд.

Трэба прызнаць, што ў справе зьніжэньня розьнічных цэн на заграічныя тавары зроблена лішчэ менш, чым у галіне зьніжэньня цэн на тавары савецкай прамысловасьці.

Вялікую цікавасьць у гэтых адносінах выклікаюць сабой вынікі абследаваньня РСІ БССР Белдзяржгандлю, як арганізацыі, аб дзейнасьці якой у значнай меры залежыць становішча цэн на замежныя тавары.

У якасьці імпартнай арганізацыі Белдзяржгандль займае на беларускім рынку вялікае месца: на яго долю прыходзіцца 52 проц. усяго завозу заграічных тавараў у БССР. Гэты процант быў бы бязумоўна вышэй, каб не наступныя зьявішчы:

Папершае, беларускія арганізацыі робяць значныя закупкі ў маскоўскіх імпартных арганізацыях з прычыны таго, што Белдзяржгандлю не хапае прадстаўленых яму імпартных кантынгентнаў.

Падругое, Нар. Кам. Гандлю ССР (сьвэць такіх факты) перадае ліцэнзіі беларускіх арганізацыяў небеларускай імпартнай арганізацыі для рэалізацыі.

І, нарэшце, высокі процант камісійнай ўзнагароды, які бяра Дзяржгандль за свае паслугі, і дэфэкты ў працы нашага Дзяржгандлю (дастаўка недобраякаснай мануфактуры, неадпаведнасьць заказаў тэрабаваньням пакупцоў) прымушаюць некаторыя буйныя беларускія арганізацыі атрымліваць імпарт праз сваю сындыкацкую і цэнтральную сыстэму.

Налічэньні Белдзяржгандлю на заграічныя тавары перавышаюць у некалькі раз сабекошт гэтых тавараў. І тлумачыцца гэта тым, што экспартныя апараты зьяўляюцца ўбыткавымі. Па некаторых таварах налічэньні складаюць 200 і больш процантаў. Трэба адзначыць, што Нар. Кам. Гандлю БССР мала ўжываў мер, каб з гэтым зьявішчам у Белдзяржгандлю змагацца. Устаноўленыя цэны на мануфактуру таксама часта парушаліся Белдзяржгандлем.

Высокімі зьяўляюцца гандлёвыя выдаткі. За 1925-26 год яны складалі 967.273 руб. або 8,23 проц. ад гандлёвага звароту. Параўнаўчы з папярэднім годам, яны выраслі на 39 проц., у той час, калі зварот вырас толькі на 14 проц.

Зьніжэньне цэн у акругах.

Барысаўскі Цэрабкоп за 10 месцаў зьнізіў свае розьнічныя цэны ў сярэднім на 8,5 проц. Па асобных таварах зьніжэньне складае: на сіцец—7 проц., чорнае сукно—4,46 пр., чыгунную пасуду—12,76 пр., аконае шкло—4,96 пр., дукер пясок—6 проц., дукер рафінад—8,38 пр., каўбасу—16,6 пр., боты—8 пр. Адначасова павысілася цэна на масла—на 6,1 проц. і на бахмунскую соль—на 5 проц.

На 20-25 проц. вышэй гранічных цэн купляецца для Магілёўскага аддзяленьня Белдзяржгандлю шчэціна ў Аршанскай і Калінінскай акругах, што выклікае поўную дэарганізацыю рынку і ажытаж.

Адной з асноўных прычын вялікіх гандлёвых выдаткаў зьяўляецца вялізарны рост зароботнай платы ў Белдзяржгандлі—з 286 тыс. руб. да 463 тыс. руб. Гэта ў свой чарод тлумачыцца масавым перасоўваньнем служачых з ніжэйшых у вышэйшыя разрады. Па аднаму толькі апарату складу выдаткі павялічыліся амаль у два разы.

РСІ БССР знайшла, што Белдзяржгандль, як адзіную экспартна-імпартную арганізацыю, трэба захаваць, але трэба ўнесці шмат карэктываў у яго гандлёвую дзейнасьць, каб зрабіць заграічныя тавары больш таннымі.

Неабходна ўстанавіць камісійную ўзнагароду па дагаворных апэрацыях у разьмеры ад 1 да 2 проц. РСІ ССР павінен звярнуць увагу Саюзнага Нар. Кам. Гандлю: на недапусьцімасьць перадачы рэалізацыі ліцэнзіі беларускіх арганізацыяў не Белдзяржгандлю і на неабходнасьць павялічэньня кантынгенту імпарту для Белдзяржгандлю, каб ня трэба было перакупляць неабходныя заграічныя тавары ў саюзных гандлёвых арганізацыях. Невыкаланыя апошніх дзвёх умоў будзе і далей выклікаць лішнія накладныя выдаткі.

Ад мэтоду кампэсацыі страты па экспорце вялікім налічэньнем на імпартныя тавары Белдзяржгандль павінен адмовіцца. Нар. Кам. Гандлю трэба ўстанавіць гранічныя надбаўкі на асобныя заграічныя тавары.

РСІ запрапанавала Белдзяржгандлю тэрмінова прыняць меры да самага жосткага скарачэньня і поўнай ліквідацыі ўсіх нявытворчых выдаткаў і скараціць і зрабіць танней свой апарат.

Наркамгандлю БССР павінен у двухтыднёвы тэрмін пераглядзець сетку аддзяленьняў і пунктаў Белдзяржгандлю, каб іх скараціць і ўсправадзіць з пункту погляду мэтазгоднасьці існаваньня і магчымасьці перадачы загатоўчых функцый каапэрацыі.

За парушэньне дырэктыву ўраду аб рэжыму эканоміі, што выявілася ў самавольным павялічэньні фонду зароботнай платы і шэрагу нявытворчых выдаткаў, РСІ БССР паставіла перадаць Праўленьне Белдзяржгандлю пад дысцыплінары суд.

Сьвяткаваньне гадавіны Парыскай Камуны ў Менску.

Менская арганізацыя МОПР'у наладзіла дзень 18-га сакавіка ў Доме Культуры ўрачысты сход сяброў сваёй арганізацыі. Заля да адказу напоўнілася таварышамі, сярод якіх—шмат сябраў-студэнтаў у буржуазных турмах.

У прэзыдыум запрашаюцца прадстаўнікі партыйных і прафсаюзных арганізацыяў. Гучнымі воплескамі заля прывітала вэнгерскага рэвалюцыянера і члена выканкому МОПР'у тав. Біхари.

Аб чым гаворыць гісторыя.

Ськратар Менскага акругнаму тав. Ануліе зрабіў даклад аб тым, як увяў у свае рукі ўладу парыскі пралетарыят—Парыская Камуна.

Парыская Камуна была першым вопытам пераходу ўлады ў рукі арганізаванага пралетарыяту: на абмылках заўчасна і гораічна загінуўшых камунараў Кастрычнік мог давесьці да канца свае заваёвы.

У чым асноўная абмылка Парыскай Камуны? У тым, што дзельчы Камуны пакінулі цалкам увесь стары апарат, апарат разбэшчанага і сапсутага капіталістычнага ладу. Кастрычнікавая рэвалюцыя запавычала ў Парыскай Камуне прынцып дыктатуры пралетарыяту, але разбурыла ўсю спадчыну парызму, увесь дзяржаўны апарат, які многімі стагодзьдзямі будаваўся на прыгнечаньні і ўціску працоўных.

— І ў часы Парыскай Камуны і зараз, гаворыць дакладчык,—буржуазяе ня ведае літасьці да сваіх клясавых ворагаў. Калі была задумана Парыская Камуна, 35 тысяч чалавек азьвэрала буржуазяе расстраляла, а ўсяго было пакарана да 100 тысяч рабочых. І ў наш час капіталісты не зьмянілі сваіх мэтаў барацьбы з рабочай клясай. Мы бачым, як фашысцкая Італія асыгнае буйныя сумы на пабудову новых астрагаў для рабочых; у Баўтары пануе нячужаны тэрор і нязлічаныя забойствы рабочых і сялян; у Літве мы таксама нядаўна бачылі прыклад нячужанага разгрому рабочых арганізацыяў.

А што адзначаюць усе махінацыі капіталістычнай зграі, калі яна імкнецца абкружыць Савецкі Саюз варажым лапцумом? Буржуазяе бачыць гаспадарчыя і культурныя посьпехі вызвалёных рабочых і сялян Савецкага Саюзу; яна бачыць, каб рабочыя і сяляне ўсяго сьвету не пайшлі на гэтую шляху. Вось чаму буржуазяе так бязьлітасна душыць усялі ўдзельны рэвалюцыйнага руху ў сваіх краінах і сядзіць у астрогі лепшых правадзроў рабочых і сялян.

А таму наш абавязак, абавязак вольных рабочых і сялян, дапамагаць афірам капіталістычнага ладу, якія сядзяць у астрагах за рэвалюцыйную барацьбу.

Парыская Камуна загінула ў няроўнай барацьбе, але Чырвоны штандар Парыскай Камуны моцна трымае ў сваіх руках пралетарыят Савецкага Саюзу, і справу Парыскай Камуны мы даведзем да канца.

Прывітаньне ад пралетарыяту Вэнгры.

Тав. Біхари вітаў сход ад імя пралетарыяту Вэнгры.

У Вэнгры савецкая ўлада праіснавала толькі 133 дні. Антата дапамагла вэнгерскай буржуазяе задуміць маладушную савецкую ўладу. Развужаная буржуазяе дапускала нячужаны гвалт і зьверствы ў адносінах да перажоных рабочых.

Рабочыя Савецкага Саюзу павінны памятаць, што сіла—толькі ў аб'яднаньні, што, дапамагаючы зьняволеным палітычным барадбётам капіталістычных краін, мы дапамагам хутчэйшаму набліжэньню ўсясьветнай рэвалюцыі.

Падарункі зьняволеным.

Менская арганізацыя МОПР'у трымае шэфства над палітычнымі вязьнямі Беларускай турмы. Цэлы шэраг жывочых арганізацыяў дапамогі афірам капіталістычнага ладу сабралі наміж сваіх сяброў розныя рэчы (блізіну і інш.).

Ад работніц МБВ выступіла тав. Майсейчык. У палкай прамове тав. Майсейчык абмялявала дзякае становішча палітычных вязьняў у капіталістычных краінах. Іх жонкі і дзеці засталіся бяз хлеба; буржуазяе не дапаможа ім. Мы павінны ім дапамагчы, чым толькі можам.

У дзень Парыскай Камуны ўсе павінны запісацца ў шэрагі МОПР'у. Наша дапамога вязьням капіталу—гэта шлях да ўсясьветнага Кастрычніка, да ўсясьветнай рэвалюцыі.

Апроч таго, паступілі падарункі: ад дзіцячага саду № 7, ад Ляхаўскага жаночага раённага к-ту, ад работніц Шклоўскага ад 31 школы, ад жонак рабочых МІРО, ад ачайкі МОПР'у ЖАКТ'у № 37 і інш.

Сход ухваліў паслаць прывітальную тэлеграму палітычным вязьням Беларускай турмы і рашуча пратэставаць супроць наладжваньня надзвычайнага суда над вэнгерскім рэвалюцыянерам Садо.

Аб беларускіх раках і кіеўскіх сланёх.

Пра апошнія «ваенныя» апэрацыі паміж беларускімі ракамі і кіеўскімі сланямі раскажам ніжэй. Пачнём з гісторыі гэтай «ваіны», якая прыведзена ў «Правду» № 63 ад 18 сакавіка г. г.

Гэты паўтара таму назад дрожджы Кіеўскага харчтрэсту засталіся. Няма ім поўнага збыту, хоць плач. Доўга думалі дырэктары-спэцы і, урэшце, прадумалі:

— Ва ўсім вінавата эцкетка з маркай «Слон».—кажа галоўны Кіеўскага трэсту. Несымпатычная жывёла: усю публіку разагнала. Разжаловаць трэба сланя. Прапаную замяніць яго іншай маркай, хоць-бы ў выглядзе рака.

Вось і разжалавалі сланя ў рака. Перафарбавалі сланя ў чырвоны колер, зьменшылі фігуру, дадалі рачую галаву да галавы, рачы зад да зад і пусьцілі ў ход.

Яно, праўда, ня зусім складна вышла: слон чырвонага колеру і пры ім ракавыя канечнасьці спераду і ззаду. Аднак, ня бяда—пойдзе за рака.

З таго дня српавы на рынку пашлі добра. Дрожджэй нават не хапала. Рак дапамог. І раптам, праз месяцаў 2, вышаў няпрямны канфуз.

Ідзе кіеўскі дырэктар па вуліцы і бачыць плякат у дзьве фарбы:

«Белхарчтрэст папярэджае спажыўцоў, што за апошнія часы зьявіліся ў продажы дрожджы з маркай, падобнай пад нашу гандлёвую марку „Рак“. Падрабка гэта—тулава сланя і канечнасьці рака. Зьвяртаем увагу на гэту грубую падробку. Патрабуіце марку толькі „Рак“ № 55».

А на абодвы бакі тэстусу рысункі дадзены: зьлева—беларускі рак сапраўдны, з справа—

«Рак у слане» кіеўскай вытворчасці.

Так і прышлось кіеўцам зьняць свае падрабляныя эцкеткі. А чым далей, усё разумней становіўся Кіеўскі харчтрэст. Стаў больш нахонт якасьці прадукцыі і танных цэн кляпаціцца. Ажывіўся попыт на рынку. Кіеўскія дрожджы дабіліся добрай славы ў рэспубліцы. Сланя паставілі на старое месца.

Прышоў 1927 г., і зноў гісторыя вышла. Толькі вінаватым аказаўся ўжо ня кіеўскі слон, а беларускі рак. Крыўдна стала Беларускаму харчтрэсту, што кіеўскага «Слона» з рук рачы, а беларускага «Рака» абыходзіць. Заказаў эцкетк колерам, узорам і шрыфтам пад кіеўскі, толькі замест сланя—бегемота ўставіў. Пакупец у зоолягі ня надта ўжо пісьменны: дзе яму шэрага сланя ад шэрага бегемота адрозьніць? Так яно і вышла. Пад аховай шэрага колеру кіеўскай эцкеткі Беларускай харчтрэст стаў адваўваць свае павідзі на рынку.

Тады Кіеўскі харчтрэст яму таксама плякат у дзьве фарбы:

«Унікайце падробак! Купляйце дрожджы толькі маркі „Слон“. Беларускай харчтрэст вышчэціў у продаж дрожджы ў якасьці, падобнай да нашага таварнага знаку. Гэтыя дзеі з боку Беларускага трэста, які вітань, выклікаюць нематчынасьцю канкураваць з высокай якасьцю дражджэй Кіеўскага харчтрэсту і разьлічаны на неасьведомленасьць спажыўца. Папярэджаючы даверчага пакупца, мы даём прыклад нашага эцкетку і прыклад эцкетку Беларускага харчтрэсту. Унікайце падробак».

А зараз некалькі лічаў і пра апошнія «ваенныя апэрацыі».

У Менску кілі менскіх дрожджаў каштуе 1 р. 64 к.

У Кіеве гэтыя самыя менскія дрожджы каштуюць 1 р. 42 к.

Гэта, бачыце, Белхарчтрэст заваўвае украінскі рынак: беларускі рак выдзе ваіну з кіеўскім сланём. Між іншым наш харчтрэст, прадаючы ў Кіеве свае дрожджы на 1 р. 42 к., нічога ня траціць, бо сабекошт дражджэй абыходзіцца ў 1 р. 36,5 кап.

Акупацыя беларускім ракам Украіны можа і была-б добрай рэчай, каб Кіеўскі харчтрэст ня думаў, што акупацыя украінскім сланём Беларускай Менску свае дрожджы на 1 р. 50 кап. за кілі. А беларускі спажывец адвідае свой «дражджавы патрыятызм» і купіць кіеўскія дрожджы, бо яны яму каштуюць на 14 кап. танней.

Зараз, праўда, Наркамгандлю БССР звярнуў сваю ўвагу на «ваенныя апэрацыі» беларускага рака і кіеўскага сланя. Наркамгандлю звярнуўся да старшынні ВСНГ БССР з просьбай зрабіць уплыў на Белхарчтрэст, каб ён прадставіў Беларускаму спажыўцу тыя-ж пераважнасьці на свае ракі, якія мае на беларускіх ракі ўкраінскі спажывец. Гэта значыць, што трэба зраўняць у дражджавых правах беларусоў з украінцамі і прадаваць у Менску беларускія дрожджы на 1 руб. 42 к., таксама, як на Украіне.

Калі гэтага ня зробіць Белхарчтрэст, то менскія грамадзяне самі, мусіць, знойдуць шлях, каб дастаць сабе беларускага рака: яны будуць вазіць яго з Кіева. Гэта ўсё-ж такі абдзецца танней, чым купляць нашага рака ў нас-жа, на 16 кап. на кілі.

Ітак, няхай жыве новы найтаннейшы шлях беларускага рака для Менскага спажыўца—Менск-Кіеў-Менск!

Аптымісты.

ПЕРАВЫБАРЫ ГАРАДЗКІХ САВЕТАЎ.

Студэнтам трэба даць месца для адпачынку.

(Б. А. У.)

17 сакавіка ў актавай залі ВДУ адбыўся выбарчы сход прафаму і студэнтаў мэдфаку. З агульнага ліку 796 студэнтаў—выбаршчыкаў на выбары дэпутатаў у гарадзкі савет, зьявілася 400 чал., што складае больш 50 проц. Да навазу дэпутатам у гарсавет мэдфакаўны падаль каля 16 новых пунктаў чыста практычнага зместу:

- Узмацніць барацьбу з прастытуцыяй шляхам ліквідацыі беспрацоўя сярод жанчын.
- У мэтах зьнішчэньня хуліганства на аграінах трэба спыніць гандаль сыпіртам.
- Гарадзкому савету трэба паклапаціцца аб адчыненні влюбю для студэнтаў.
- Неабходна зьнішчыць грубыя адносіны з боку служачых кааператываў да навушцаляў.
- Зрабіць належны захад, каб ува ўсіх амбуляторных студэнтах аказвалася мэдпамога такасама, як і застрахованым.
- Неабходна павялічыць лік месцаў для студэнтаў у дамох адпачынку.
- Нарэшце—самае галоўнае—выбары.
- Амаль аднагалосна дэпутатамі ў Менскі гарсавет ад мэдцынскага факультэту абраны: Гурвіч—рабочы, металіст—член ЦК БПБ, Хадаровіч, Шульц, Антонава і Першукевіч; усяго 5 чал., з іх членаў і кандыдатаў партыі 3, беспартыйных 2, у тым ліку адна жанчына.
- Кандыдатамі ў дэпутаты гарадзкага савету абраны: Шычко і Паўвнер, абодва беспарт.
- У канцы сходу ўхвалена пастанова аб адлучэньні 1 проц. ад стыпэндыі на карысьць працоўных Заходняй Беларусі, якія змагаюцца за вызваленьне з-пад удэскага капіталу. Студэнт.

Заўвагі да коннага пункту.

У пашырэнні М «Савецкае Беларусі» пісалася, што справядліва кампанія аб дзейнасці гарсавету перад членамі саюзу працаўнікоў асьветы прайшла ня добра, што к канцу сходу засталася ня больш 90 чалавек з прысутнічальных 195 з пачатку. Гэтал памылка на перавыбары была выбаршчыкамі выпраўлена. На перавыбары, якія адбыліся 13 сакавіка, зьявілася 250 асоб, з іх 114 жанчын. Па кожнаму пункту наказа былі ўнесены тыя ці іншыя папраўкі і дабаўкі. У большасці выбаршчыкі спыніліся на пункту аб камунальнай гаспадарцы. Заўважана такасама пытаньні кааперацыі, асьветы і інш.

Унёшны ўсе папраўкі і дадаткі, прыступілі да перавыбару. Абрана 6 дэпутатаў з іх адна жанчына і 3 кандыдаты з іх 1 жанчына.

Мазыр. Зьм. Падлужны.

Слова маладых кааператараў і настаўнікаў.

Агромністкая зала Белпедтэхнікуму. Яна сёння напоўнена студэнтамі двух тэхнікумаў: кааперацыйнага і педагагічнага. Усіх выбаршчыкаў 329 чал. На сход зьявілася 252. Актыўнасць выдаючая, 80 процантаў студэнтаў арганізавана прышлі, каб паслаць сваіх дэпутатаў у гарсавет.

Уважліва слухаюць наказ. Дашні да кааперацыі—кааператары настаражылі вушы.

— Трэба пашырыць і механізіраваць хлебпячэнне кааперацыі, а то паняволе к прыватнаму ідзеш.

На выбарчых сходах.

Трэба сказаць, што сялян адразу з некалькіх вёсак на адзін сход ня лёгка сабраць. Да таго-ж цяпер разліў—вясна—гразка.

Іншыя сяляне баіцца ў балота засадзіць боты. І таму з вёсак—Чырвоная Слабада, Шэпятаўна і Грабельна на сход выбарны зьявілася ня 181, а 85 сялян.

Адны сход прайшоў актыўна. Сяляне шмат чаго казалі і радзіліся ў спрэчках аб тым, што гарсавет павінен рабіць у далейшым. І што дзеля гэтага трэба ўнесці ў наказ дадаткі.

Нарэшце рашылі так:

- Трэба, каб ня кідалі ў рэчку смецця.
- Забяспечыць апалам прыгараднае насельніцтва і
- забяспечыць дрывамі і рамянтам школы ў гарадзкой чарце.
- Вось такія былі ўнесены дадаткі ў наказ на гэтым сходзе.
- У дэпутаты абралі—Пашлаўскага Івана.

Выбарчы сход працалектыву цырульнікаў прайшоў актыўна. Прысутнічала—51 цырульнік і 11 утрыманцаў.

Цырульнік любіць пагаварыць! А на сходзе—раздолье. Амаль усе цырульнікі жадалі выказацца...

І вось сталі ўносіць у наказ дадаткі:

- Трэба набыць яшчэ адну машыну хуткай дапамогі! А... то, што адна машына? Бывае здарэцца ў адзін час некалькі няшчасных выпадкаў... Тады—што?!
- І яшчэ:
- У дзіцячых ясель паменш пасылаць «барчужоў». У першую чаргу—туда павіны пападаць дзеці рабочых!.
- У дэпутаты папаў камсомолец Сідараў.

На сходзе жон і ўтрыманцаў саюзу дзрваапрацоўнікаў у наказ унеслі:

- Адчыніць аптэкі на аграінах гораду і

- Слаба працавала кааперацыйная секцыя.
- Агульны влюб для студэнтаў патрабен.
- А ў кіно і театр, ды лазню... Гэтакасама льготы патрэбна.
- Кааперацыйны тэхнікум без інтэрнату, без сталовні, ды і памяшканьне для заняткаў нізудышнае.
- Выбралі 2 сяброў і 1 кандыдата: з іх адзін сябра—БПБ—т. Страд, ЛКСМБ—т. Вібчыкаў і беспартыйнай дзяўчына т. Канцэлава.
- Сход закончыўся «Беларускай марсельскай». Віцебск. А. Чумак.

- Адчыніць дзіцячыя пляцоўкі і школы на Камароўцы.
- Абралі ў гарсавет 1 дэпутата і 1 кандыдата.
- Мэдыцынская дапамога прыгарадным сялянам павіна быць узмацненая!—казалі на выбарчым сходзе сяляне вёсак—Сяляпянка, Чырвоная Урочышча і Урочышча Барсукі.
- Адпущаць для прыгарадных сялян апал па зьніжанаму тарыфу.
- 119 выбаршчыкаў (павіна было быць—277) абралі дэпутатам—Бельскага Васіля—сяліна.

Выбаршчыкі з савхозаў імя Ленерта, Сцяклова, Р. Люксэмбург і райком саюзу працяжам—на сход зьявіліся акуратна. Прысутнічала з 126—109 чал.

Пасля зачытаньня наказа дадаткам унеслі:

- Забрудаваць Людманцкую і Татарскую вуліцы.
- І сапраўды, гэтыя вуліцы прычыняюць ня мала няпрыемнасцяў. Увесну, восень, альбо калі пройдуць дажджы, праз вуліцу з-за гразі невягта прайсці. Падводны вырат і тыя загразаюць па калёсы.
- У сельсаветах, што знаходзяцца ў прыгараднай чарце, неабходна адчыніць дзіцячыя кансультацыі!
- Аб гэтым доўга і ўпарта, уносячы дадаткам у наказ, казалі жоны і ўтрыманцы рабочых саюзу транспартнікаў. Яшчэ былі дадаткі.
- Узмацніць нагляд за патаемным продажам хлебага віна.
- Узмацніць ремонт рабочых кватэр.
- На сходзе аднак мала было выбаршчыкаў—102, замест 385.
- Гэты сход—рабочых мясцоў № 1 службы цягі МББ чыг. ст. Менск—быў вялікі

АГРАНАМІЧНАЯ ДАПАМОГА САВЕЦКІХ ГАСПАДАРАК СЯЛЯНАМ.

Набліжаецца веснавая пасеўная кампанія і кожны сялінін павінен паклапаціцца аб падрыхтоўцы свайго насення (ачыстка, адсартоўка) і аб зьмене свайго дрэннага насення на лепшы гатунак, бо ад гатунку насення і чыстаты яго залежыць ураджайнасць.

Насення можна ачысьціць, адсартаваць, а таксама зьмяніць, ці купіць у савецкіх гаспадарках Беларусі. Савецкія гаспадаркі маюць 59 трыераў, 108 адсартовак, 111 веялак, праз якія можна будзе ў 1927 г. прапусьціць 128,444 пуды сялянскага насення. Апроч таго, будзе прададзена і абмёна селянам 73,462 п. жыта, 4,139 пуд. пшаніцы, 19,370 пуд. аўса, 5,450 пуд. ячменю, 1,465 пуд. канюшыны, 2,390 п. вікі, 980,200 шт. расады, 20,455 шт. шчэпаў.

Сяляне таксама маюць магчымасьць адрамантаваць у савецка-гаспадарчых вузьнях і майстэрнях свае сельска-гаспадарчыя машыны і прылады.

Там, у 1927 годзе савецкія гаспадаркі могуць адрамантаваць для сялян 1800 плугоў, 700 барон, 26 жэняраў і 574 іншыя машыны. Праца будзе каштаваць на 10-25 проц. таньней звычайнага.

Апроч таго савецкія гаспадаркі могуць даць у карыстаньне бяднейшым сялінам плугоў на 4,470 дзён, барон на 4,495 дзён, веялак на 2,508 дзён.

Савецкія гаспадаркі маюць сёлета 102 жарабкі, 201 быкоў, 65 кнуроў і 10 бараноў, якімі можна пакрыць 2123 кабыл, 6,172 кароў, 1,557 свіней і 175 авечак. Злучка каровы каштуе 50 кап., кабылы—да двух руб.

Савецкія гаспадаркі будуць прадаваць сялінам 137 коняў, 28 жарабят, 130 кароў, 1,115 цялят, 25 свіней і 1,056 парасят.

Такім парадкам, савецкія гаспадаркі ўжо маюць магчымасьць разводзіць гатунковае насенне, племянную жывёлу і прадаваць іх у сялянскія гаспадаркі.

У далейшым з кожным годам гэта праца будзе ўзмацняцца і дапамога сялянскай гаспадарцы ад савецкай гаспадаркі павялічвацца.

Савецкія гаспадаркі зьяўляюцца прыладам калектывізацыі, індустрыялізацыі і будаваньня сельскае гаспадаркі на сацыялістычных аснове.

Аграном Т. Анціпенка.

Абмылковы крок.

(Менскі Савет Рабочых Дэпутатаў і Беларускі Нацыянальны Камітэт).

Было гэта 3 сакавіка ст. ст. 1917 г... Усе рабочыя, санітары і служачыя Ўсерасейскага Земскага Саюзу зьбіраліся ў сталовую Земсаюзу (цяперашні «Дом Прадасветы») дзе мусіў адбыцца сход дзеля заслуханьня дакладу аб рэвалюцыйных падзеях у Петраградзе. Ня помню добра хто быў абраны старшынёй сходу—здаецца тав. Позэрн, які і зрабіў кароткі даклад аб апошніх падзеях.

Інфармацыі былі не багатыя... Але для ўсіх прысутных быў ясен адзін, вялізарнага гістарычнага значэньня факт: манархія пала..

У Расеі рэвалюцыя!..

Перад гэтымі фактамі—ўсё рэшта была дробязь...

І гэтыя факты натоўкі ўсхвалявалі агромны натоўк слухачоў, што першы свабодны сход адбыўся заўважна сумбура.

Настрой быў надзвычайны, які толькі і можа быць у часы рэвалюцыі!..

Прамоўцы хацелі тут-жа адразу вырашыць усё набалеушыя пытаньні праграмага характару.

Ня помню, ці па сваёй ініцыятыве, ці па даручэньні сходу, але зараз-жа пасля сходу тав. Міхайлаў-Фрунзе зварнуўся ўзяс за арганізацыю міліцыі, запісваючы дабрахотнікаў з прысутных, аб'яўляючы іх правы і абавязкі. Адкульсьці раптам зьявілася зброя і чырвоныя навушнікі, што мамантална было разабрана нановаспечанымі міліцыянерамі.

І ўсюды бегаву, даваў загады, раз'ясняў сярэдняга ўзросту, каранацы, кучаравы чалавек у франжы «хакі», якому лёс судзіў у недалёкай будучыне адыграць вялікую ролю аднаго са слаўных правадыроў пралетарыяту... Гэта быў у тыя часы вядомы над прэзвішчам Міхайлава бальшавік (тав. Фрунзе).

У гэтым-жа самым наскоі, дзе арганізавалася міліцыя, адбыўся першы арганізацыйны лютучы сход Савету Рабочых Дэпутатаў г. Менску з ліку прысутных на справядлівым сходзе.

Тав. Позэрн") сабраў калі сябе асоб 10-15 найбольш рабочых і санітараў-вайсковых з розных прадпрыемстваў Земскага і Гарадзкага Саюзу.

Адначасна абралі старшынёй гэтага сходу тав. Позэрна, які зьявіўся да прысутных, кажучы, што трэба выбраць сэкратара гэтага сходу.

Хтосьці ўсклікнуў: «Сэкрэтара і шукаць ня трэба—гэта спэцыяльнасьць тав. Заяц—Зайцава (я служыў тады адказным сэкратаром транспартнага аддзелу Запфронту).

Такім чынам я, нечакана для мяне, быў абраны сэкратаром першага рэвалюцыйнага сходу Савету Рабочых Дэпутатаў г. Менску.

Сход апрацаваў модус прадстаўніцтва наступнага сходу Савету—ад фабрычных прадпрыемстваў, ад вайсковых часцей, ад партыйных і нацыянальных арганізацыяў.

Усе ўдзельнікі сходу абавязаліся паведаміць ня толькі свае арганізацыі аб падзеях, але і ўсёдня, а таксама і арганізаваць выбары правамоцных дэлегатаў на далейшыя сходы Савету Рабочых і Салдацкіх Дэпутатаў. У гэты-ж вечар якімсьці чынам я спаткаўся з пакойным Лявоніем (беларускі пісьменьнік пад псеўдонімам Лявоні III.), які павёў мяне да нейкіх сваіх партыйных знаёмых, сярод якіх аказаліся масьцітыя народаводы пакойны Каваліч, вядомая будыстка Гурвіч і інш., мне не знаёмых.

Усе пераказалі тое, што ведалі з ровных крыніц аб апошніх падзеях.

І з энтузіязмам паведаміў аб апошняй сенсацыі—аб стварэньні Савету Рабочых і Салдацкіх Дэпутатаў і працягу чарнавы працякол, падпісаны т. Позэрнам і мной, аб тымкі што адбыўшыся сходзе.

На другі дзень, 4 сакавіка, я інфармаваў аб гэтым-жа часовы «Беларускі Нацыянальны

Камітэт», які на дзень ператварыўся з «Менскага Беларускага Т-ва дапамогі пацярпеўшым ад вайны», і прасіў выбраць правамоцнага дэлегата ў Савет ад Наньян. Камітэту.

Якое-ж было маё здзіўленьне, калі на мой энтузіязм, і пачуў ад прысутных гранічную крытыку майго выступленьня ад імя Нацыянальнага Камітэту на арганізацыйным сходзе Савету.

Мне было зазначана, што няма чаго там з «нейкімі» саветамі важдца, калі адчыняцца для Нацыянальнага Камітэту шырокія перспектывы супрацоўніцтва з сапраўднай ўладай краю, якая была абрана ў Губернскай Земскай Управе ў відзе Менскага Камітэту грамадзкага парадку і бяспечнасці, куды пасылае сваіх прадстаўнікоў і Бел. Нацыянальны Камітэт.

На гэту тэму найбольш мяне «крыў» і высьмеіваў благой памяці П. Аліксюк. Тут мяне паінфармавалі аб нарадзе, якая адбылася 3 сакавіка ў старшыні Губ. Земскай Управы пана Самойленка, які быў абраны грамадзянскім камандантам і, нібы-та, абяцаў беларускім прадстаўнікам сваё падтрыманьне ў справе аўтаноміі для Беларусі.

Як я на сходзе Камітэту ні даводзіў, што яшчэ няма ведама, хто будзе сапраўднай ўладай пасля рэвалюцыі, ці памяненны Савет Рабочых і Салдацкіх Дэпутатаў, ці паны Самойленкі, я амаль ні ў каго спачуцьця не атрымаў.

Можа гэта было яшчэ і таму, што будучы заападат маладым на палітычным грунце працаўніком, я хутчэй сваім мужычым «нутром» адчуваў усю важнасць і неабходнасць для маладога беларускага руху арганічнага зьвязку з новаствораным Саветам, але ня здолеў пераканаць у гэтым прысутных, якія на сваёй дробна-буржуазнай істэце ня лічылі для сябе магчымым у тыя часы буржуазнай рэвалюцыі «альянс» з Саветам. Усё-ж-ткі часовага дэлегата «з мэтамі інфармацыйнымі» рашылі паслаць (здаецца абралі грам. Лявонца), і да гэтага прычупіўся якраз той, хто найбольш на сваёй абшарніцка-клясавай прыродзе мусіў быць супроць Савету—гэта праслаўны пан Раман Скірмунт.

Гэты стары палітык і далёкабачны буржуі больш практычна падышоў да справы, зазначыўшы, што там зьявіцца для беларусоў мецця ня шгодзіць, хаця, канешна, хваліцца гэтым перад кадоўкімі верхаводамі і заправіламі ня варта.

Часовасьць і нясталасьць зьвязку з Саветам «з мэтамі інфармацыйнымі» зрабілі тое, што павіна было быць—г. зн., што зьявіцца наогул у хуткім часе парваўся, і шлікі Савету Рабочых і Салдацкіх Дэпутатаў і Беларускага Нацыянальнага Камітэту, на вялікі жаль, саўсім размыліся.

І вось цяпер, калі мінула 10 гадоў пасля ўсіх гэтых падзей, цяпер, калі можна спакойна разабрацца і разважыць гістарычныя факты з беларускага палітычнага жыцьця часоў лютучэскай рэвалюцыі, толькі цяпер можна канстатаваць, якую агромністую хібу зрабіў Часовы Беларускі Нацыянальны Камітэт, які ня выбарыстаў магчымасьці і арганічнага зьвязку з Саветам Рабочых і Салдацкіх Дэпутатаў гор. Менску.

Калі бы дзеячы тагочаснага Камітэту былі больш далёкабачнымі і спелымі палітыкамі і гэты арганічны зьвязак утварылі, я схілены думаць, што першы пасля рэвалюцыі зьезд беларускіх дзеячоў 25 сакавіка 1917 г. у Менску не паставіў бы на чале сталага Беларускага Нацыянальнага Камітэту на сваёй буржуазнай істэце клясавага ворага працоўных Беларусі, (якім зьяўляўся персана Р. Скірмунта), які адыграў у тыя часы такую фатальную для маладога беларускага руху ролю.

Калі бы памяненны зьвязак з Менскім Саветам у свой час адбыўся, то я пераконаны, што шлікі некаторай часткі беларускай інтэлігенцыі, якія ў канцы канцоў усё-ж такі прыйшлі пад сьцягі Вялікага Кастрычніка і дыктатуры пралетарыяту,—ня былі бы такімі забытанымі па дарозе да савецкага Менску.

Абмылковы крок 10 гадоў таму назад быў зроблены і вынікі яго так вялікі, што яшчэ і дагэтуль ня ўсе беларускія дзеячы і ня ўсюды змагі яго паправіць.

А. Заяц.

* С.-д. інтэрнацыяналіст, вядомы пасля бальшавік.

Барацьба за рэжым эканоміі.

Агні на балоце.

Зараз экскурсанты едуць на Волкабуд. Едуць каб сваімі вачамі паглядзець на самую буйнашую пазму рэвалюцыі. Слава аб гэтай пазме хутчэй ветра пра-бегла па нашых сацыялістычных рэспубліках.

Праг год, праз два новы пачок ужо мясцовых эк-скурсантаў вальне вольгу мясцовасць дзе я зараз стую.

Зараз гэта мясцовасць напрыкладна. Нізкія тып-ныя беларускія хаткі, дзе можа і цяпер па вачох жгучы сухі лужычкі.

Гэтыя хаткі разбегліся на многа, многа вёрст кругом. Якімі жаднымі вачамі глядзяць хаткі, іх жыхары на гэту новую народжуючуюся будоўлю. З далёка, вядома нават ішкім праходзяць маладыя і старыя сяляне.

Прыходзяць. Качаюць галавой. Многія я вярна-і сапраўды цяжка паверыць.

Вось тут, дзе зараз мірна дрэмлюць балоты, шуміць і ляе чарот... загарана агні. Цяжка, цяжка мо-жа каму, што на прымычна гэтаму паверыць. А па-верыць треба.

Дамоўскае балота, адно з самых вялікіх балот у Віцебскай акрузе. Каля яго знаходзіцца шэраг мен-шых балот. І ўсе яны сабой складаюць самае каштоў-нае, дарагое багаццё нашай рэспублікі.

Ціха і спакойна ляжаць балоты. Ляжаць гадымі, дзесяткамі гадоў. З кожным часам усё больш багац-це накапываецца ў іх. Таўсечы пласт торфу.

І ўрэшце наступае такі дзень, калі гэтае прыро-дае багаццё чалавек пачынае выкарыстоўваць.

Для Дымёўскага балота гэты дзень наступіў.

Экскурсанты, якія прыдуць сюды праз два тры га-ды зусім не пазнаюць гэтай мясцовасці. Вось тут разбита гладкая пляцоўка. Потым яе ня будзе. За гэ-це на гэтым месцы вырастане будоўля з агр.мадымі карпусамі з небаскробнай трубай.

Куды небуць расасуша і гэтыя хаткі.

Для Віцебскай акругі новая будуючаяся электрыч-ная станцыя мае значэнне ня меншае чым для Ле-нінград-Волкабуд, чым Шатурка.

У адным Віцебску па скромных падліках налічва-ецца звыш 40 дробных электрастанцый. Можна сабе ўявіць колькі яны каштуюць нашай дзяржаве.

Расьліе прамаслоўскае. Пашыраюцца хаткі. Уста-наўляюцца новыя машыны. Але чым воль карміць іх. Энаргіі няма.

Новая станцыя дасць электрычную энэргію. У гэ-тым яе вялікае значэнне.

Будоўля станцыі ўжо пачата. Загатоўлены матэ-рыялы. Заказаны машыны, турбагенератары, катлы.

1928 год будзе для Беларусі годам надзвычайнай рэдэсы. Да гэтага часу станцыя ўжо будзе буда-ўніцтвам скончана.

Будоўля станцыі скончылі. Яна гатова!

Каго абслугоўваць?

— Прамаслоўскае, чыгунка, тэлеграф. Жыхарства. На гэта треба энэргію ў 7017,950 кв. Станцыя гэтую энэргію дасць.

Моцы хопіць!

Дзе-ж эканоміі?

А вось дзе яна. Станцыю атапаляюць выключна торфам. 950.000 пудоў торфу даюць у год балоты. Дарож'як атопкі, колькі треба. Ад дзяшовага ападу—дешавы энэргія. Замост 16 к. 1 км. час, будзе ахадзіцца нашай прамаслоўскай ў 5 к. Капе-сняя розніца, а ў год мільён эканоміі.

Зараз тут напрыкладна. Кругом пустыр, сумныя балоты.

Адна ад другой на вёрсты разбегліся хаткі.

Пройдзе год, пройдзе два і суды недарэмна паця-куць патокі экскурсантаў.

Сваімі вачамі ахота паглядзець на новую пазму вялікай рэвалюцыі.

Віцебск.

„Прынцып гаспадарчай дзейнасці“.

Зусім нядаўна ў адной з Менскіх газет пісалася аб тым, як рэжым эканоміі ажыццяўляецца ў ЦК Чырвонага Крыжу Беларусі. Між іншым прыводзіліся лічбы, што больш адной трэці ўсіх сродкаў Чырвона-га Крыжу ўходзіць на ўтрыманьне яго апарату.

Нажалі ЦК Чырвонага Крыжу ня змываюць у друку, як гэта вышла памылка, ці няўважлівасць пры расходванні сродкаў, а між іншым грамадзян-ская думка гэтым вельмі цікавіцца. Зараз нам зноў да-дзецца сустрэцца з дзейнасцю Чырвонага Крыжу, праўда, па другой лініі.

Выпадкова нам на вочы папаліся дзве кніжкі. На адным экзэмпляры на тытульнай старонцы на-пісана:

«Беларускае Таварства Чырвонага Крыжу. Бюле-тэнь № 2. Кастрычнік-лістапад 1926 г.»

На другім экзэмпляры на тытульнай старонцы тое самае, але трохі іначай:

«Беларускае Таварства Чырвонага Крыжу. Бюле-тэнь № 2-3. Кастрычнік-сьнежань 1926 г.»

Розніца такая: першы экзэмпляр—№ 2 за месіцы кастрычнік-лістапад, а другі экзэмпляр № 2-3, плюс яшчэ трэці месяц—сьнежань.

Глядзім надрукаваныя матэрыялы і бачым такую розніцу: у № 2-3 ідзе перадавы артыкул «Пяць год».

У № 2 артыкул гэтыя няма, а зраў ідзе артыкул «Новыя задачы гаспадарчай дзейнасці» і г. д. У № 2-3 гэты артыкул ідзе пасля артыкула «Пяць год».

Далей усе матэрыялы супадаюць аж да 36 старонкі. Супадае нават і нумарацыя старонак, ня глядзячы на лішні перадавы артыкул (тытульная дзве старонкі не панумараваны).

З 36 старонкі пайшла ўжо розніца ў матэрыялах: у № 2 ідзе «диффэрэнцыйны» і г. д. у № 2-3 гэтага

няма, а надрукаваны «прынцып постройения бюджета Белорусского Общества Красного Креста», пасля артыкула «о практической работе» і г. д. Пасля ідзе хроніка [змяняльна наводзе № 2]: У № 2 хроніка ідзе пасля «диффэрэнцыйнага»...

Далей у абодвух нумарах «міжнароднае жыццё». Нумар 2 канчаецца бібліяграфіяй. Нумар-жа 2-3 мае перах бібліяграфія артыкула «у саюзных тавары-ствах», «фізкультура і пазарскі рух». І канец.

Гэтыя кніжкі адрозніваюцца адна ад другой. З друкарскага тэхнічна я маю здаваць. Але ўсё-ж здаецца мне, што друкаваныя кніжкі каштую грошай.

Гэтую маю думку пацвярджае і само «Таварства Чырвонага Крыжу», напісаны на вокладцы гэтыя кніжкі, што яна выдана «коштам ЦК Беларускага т-ва Чырвонага Крыжу».

Яно, канешна, вельмі добра, што мы раптам стаі-такіма багатымі, што наш Чырвоны Крж мае такі «кошт», які дае яму магчымасць перадрукаваць кніжкі, калі патрэбны ў іх невялічкія змены.

Ніхто ня скажа, што ня добра мець выдаткі «кош-ты». Але ўсё-ж нека трохі цікава, для чаго гэта ўсё робіцца? Можна гэта метада з новых задач гаспадар-чай дзейнасці? альбо «прынцып постройения бюджета».

У бібліяграфіі № 2 у раздзеле на «Беларускую медыцынскую думку» пісалася: «школа толькі, што «Бе-ларуская медыцынская думка» выдаецца на расейскай мове, беларусазнаўцы мабыць дэ рэдэкацыі «Думкі» яшчэ не дайшла». У нумары 2-3 гэтага няма.

Мо' гэтае скарачэнне адносіцца да «рэжыму эканоміі» месца ў часопісе?

Хто яго ведае. «Цёмнае дзела, бацьра!»—як сказаў некалі асабовы скаратар саўзна: а даўнейшага судзь-даі Шамякі.

М. А.

„Рэжым эканоміі“, ці кіно для замужняй часткі вёскі?

За апошнія 2 гады Наркамасветы і Белдзяржкіно правялі вялікую працу ў галіне кінофікацыі беларус-кае вёскі.

Калі ў 1925-26 годзе кіно-перасоўкамі абслугоў-валася толькі 25 районаў (на адной перасоўцы па райён), то ў наступным 1926-27 годзе іх ужо ма-ецца 50 і як моту Наркамасветы сабе ставіць і 10-і гадыня Кастрычнікавай рэвалюцыі моць 100 кіно-пе-расоўак, г. зн. па адной перасоўцы на кожны райён Беларусі.

Гаварыць аб гэтай карысці, якую прыносяць сваёй працай кіно-перасоўкі, зацікава. У Наркамасвете, Белдзяржкіно і ў другіх установах маецца шмат матэрыялаў і лістоў у вёсцы аб тым, як цікавіцца і дзякуючы гэтаму куткі Мазырыччыны і Случчыны за той свет і тым веда, якім ім першы раз у жыцці прышося пабачыць ў кіналятах «Броненосец По-томкин» і «Власть Советов».

Але-ж і ў гэтай вельмі ўдзячнай вялікай працы палітычна-асветныя ўстановы зрабілі адну памылку, у якой не жадаюць нават і прызнавацца. Гэта па-мылка ставіць пад небяспэку ўсю тую карысць, якую прыносяць кіно ў вёсцы і наогул усе вынікі гэтай працы.

Справа ў тым, што Наркамасветы дазваляў рай-ённым кіно-перасоўкам рабіць платныя кіно-сеансы ў высокай мясцовасці. Гэты дазвол быў выданы тым, што з першых дзён працы кіно-перасоўка зьявілася неабходнасць у невялікіх сродках на розныя трэ-бавы выдаткі, галоўным чынам, на перавоз кіно-перасоўак з месца на месца. Так як гэтыя выдаткі ня былі прадугледжаны дзяржаўным бюджэтам, Бел-дзяржкіно не знайшо іншага спосабу, як дазвазіць платнае кіно ў вёсцы для пакрыцця гэтых выдаткаў. Тым чынам, за ўвесь 1925-26 г. было сабра-на

486 р. 01 кал., і за першую палову 1926-27 году 161 р. 67 к.

Між тым, гэты дазвол платных сеансаў у вёсцы зьяўляецца бяззаконна незалежна ад палітычна ня-вытрыманым крокам, бо 1) гэта ў корані рушыць прынцыпы бескарыснасці кіносеансаў у вёсцы, які быў закладзены як фундамент пры арганізацыі кіно-перасо-вак, 2) гэта фактычна знішчае вельмі значную ча-стку высокай беднацы карыстанца кіно, бо агаворка ГПП у сваім аб'ектыўна аб тым, што платныя сеансы павінны рабіцца толькі ў вялікіх сёлах і мястэчках, амаль што нічога не выпраўляе. Апроч таго, што на практыцы вельмі цяжка абмежаваць выдаткі і невялі-кае сяло, але нават, і ў вялікіх сёлах і мястэчках ёсць ня мала беднацы, якія ні ў якім разе ня пой-дуць на кіносеанс нават пры каштоўнасці білетаў у 5 кал.

Між тым, вядомы нават такі вывады, калі кіно біра к сабе якая-небудзь ката-чытацкія ці Нарком і і ставіць платныя сеансы па вельмі значнай пава, з якой частка ідзе ў Белдзяржкіно, а частка—на кар-мысць хаткі-чыталыні, Нардона. У выніку ўсё гэта не дае бяспейшай часткі вёскі магчымасці глядзець тое кіно, якое ім дзяржава прасіла.

Таксама гэты дазвол платнасці дае поўную маг-чымасць кіно-механікам на месцы рабіць беззакон-ны і злеўжываны, бо раз прынцыпы бескарыснасці адменены і ў гэтым маецца хопь колькі небульз'яко-ных платных білетаў, то ён межа на гэтай падставе рабіць платныя сеансы ва ўсіх вёсках (і па другіх білетах, і нават, у абмен на харчаваньне) аб чым ня толькі Наркамасветы, а нават і РЕК ня будзе нічо-га ведаць. І мары Галоўналітасветы аб тым, каб кі-равань гэтымі платнымі сеансамі сядзячы ў Менску, застаюцца толькі марамі.

Між тым, як вядзец з вышэй прыведзеных лічб (гэта

ДА ўсесаюзнага зьезду САВЕЦКІХ І ГАНДЛЁВЫХ СЛУЖАЧЫХ.

Сёння 20-га сакавіка ў вялікай залі влюб «Совторгслужащих» адчыняецца VIII усесаюзна-скі зьезд саюзу савецкіх і гандлёвых служачых.

Праца зьезду супадае з вялікімі задачамі дня: удзел саюзу ў барацьбе за зьніжэнне цен і выкарачэнне бюракратызму ў сав. апа-раце. Гэтыя два важныя і актуальныя моман-ты зьяўляюцца, як кажуць, «гваздамі» зьезду.

Пытаньні зьніжэння цен і барацьбы з бюра-кратызмам будуць займаць адно з галоўных месц. Зьезду прыдзецца выслушаць даклад Нар-камгандлю БССР і НК РСІ БССР аб працы, якую яны выканалі ў гэтай галіне, і агучыць мі сіламі адшукаць новыя шляхі для канчат-ковага зьнішчэння бюракратызму ў сав. апа-ратах і для сапраўднага зьніжэння цен. Зьезд павінен зьявіць самую сур'езную ўвагу на гэту частку працы і павінен сваёй сваёй сло-ва. Саюз у далейшым павінен прыняць самы актыўны ўдзел у гэтых працах і дапамагчы сваім членам аздараваць савецкі апарат. Эканом-праца ў установах і прадпрыемствах саюзу за год дае багаты матэрыял дзеля высвятленняй чагала шэрагу пытаньняў, зьяўляюцца з пален-шаньнем і спрашчэннем савецкага апарату. Ня менш важнае месца ў працах зьезду будзе займаць абарончая праца саюзу. Зараз, у зьяўляюцца з скарачэннем штатаў, вока саюзу асабліва важна, бо гэта не сакрат, што адной рукой звальняюцца, а другой прымаюцца.

Супроць гэтага зта треба бадзістая змага-цца і зьезд павінен вынесці сваю аўтарытэтную рэзалюцыю.

На зьездзе будзе зроблен даклад аб працы Цэнтральнага Камітэту саюзу СССР, для чаго спецыяльна прыяжджае з Масквы прадстаўні-ЦК т. Трафімаў. Доклад ЦК дасць малюнак працы нашага саюзу ў адносінах сувязі і жы-воў узаемнай інфармацыі.

Прадстаўні тыднёвая цяжкая праца, пра-дстаўні вырашэнне чагала шэрагу забудзанах цяжкіх пытаньняў ва ўсіх галінах саюзнага жыцця. Стаць вельмі сур'езнае пытаньне аб новых формах клубнае працы, аб новых шля-хох культурнай, аб беспрацоўі і кадрававагай кампаніі, аб тарыфным справачніку і шмат яшчэ аб чым.

А—скі.

А—скі.

А—скі.

А—скі.

А—скі.

А—скі.

А—скі.

А—скі.

А—скі.

А—скі.

А—скі.

А—скі.

А—скі.

А—скі.

А—скі.

А—скі.

А—скі.

А—скі.

А—скі.

А—скі.

А—скі.

А—скі.

А—скі.

А—скі.

А—скі.

А—скі.

А—скі.

А—скі.

А—скі.

А—скі.

А—скі.

А—скі.

А—скі.

А—скі.

А—скі.

Вынікі барацьбы з растратамі.

Кампанія па барацьбе з растратамі распача-лася ў жніўні 1925 году. Да кастрычніка 1926 году, ці за 14 месіцаў, мы маем магчы-масць падвесці некаторыя вынікі гэтай ба-рацьбы.

У пачатку кампаніі заўважалася тэндэнцыя сярэд некаторых кіраўнікоў гаспадарчымі і гандлёвымі ўстановамі і прадпрыемствамі аб-межавацца ў адносінах да растратчыкаў мерамі хатняга ўздзейнічання. Нежаданьне ўзымаць крмінальную справу проці растратчыкаў тлу-мачылася нязначнасьцю растратчанай сумы, магчымасцю выплаціць растрату праз штоме-сячны адлік з пенсіі, спецыяльнымі заслугамі растратчыка перад устаною і г. д. Былі вы-падкі, калі меры рэпрэсіўныя зьявіліся ў пера-водзе вінаватага з аднаго прадпрыемства ў другое ўнутры таго самага ведаства і гаспа-дарчай арганізацыі; здаралася, што да растрат-чыка прад'яўляўся грамадзянскі ісе праз гра-мадзянскі суд. Але, дзякуючы мерапрыемствам, праведзеным і па партыйным, так і савецкім напрамку, а таксама і ў нашай прэсе,—гэтыя ненармальныя зьявішчы былі лёгка зьнішчаны.

За час кампаніі праведзена ў кожнай акру-зе некалькі паказальных працэсаў, пераважна па справах, у якіх выявілася найбольшая зно-скасць растрат. Сюды ўваходзяць растраты з мотар лёгка пабагацель, растраты, зьяўляюцца з іншымі злачынствамі, як падлогі, безгаспа-дарчасць, злеўжываньне, зьяўляюцца пера-вышэнне ўлады і інш. і, нарочце, растраты пры ўдзеле некалькіх чалавек.

За час кампаніі да кастрычніка 1926 году накіравана ў суд 2.650 спраў за растраты, прычым на суме растрат справы падзяляюцца так:

да 15 руб.	201 справа
ад 15 да 50 руб.	372 «
« 50 « 200 «	803 «

ад 200 « 1.000 руб.	777 «
« 1.000 « 5.000 «	280 «
звыш 5.000 «	46 «

Сума растрат па ўсіх судовых справах за 5 месіцаў 1925 году дасягае 613.209 рублёў; у першым-жа квартале 1926 г. яна складае 469.258 рублёў, у другім—486.477 рублёў і ў трэцім—263.331 руб. А ўсяго за 14 месі-цаў кампаніі—1.832.275 рублёў. З гэтай сумы да 50 проц. належыць выключыць на справы, накіраваныя да спынення і інш.

Гэтак, у канчатковым выніку мы маем: 1.832.275 р. (50 проц.—916.137 р. 50 к.—145.254) = 770.873 р. 50 к. Сума досыць знач-ная, але мерапрыемствы, якія праводзяцца на-шай партыяй і савецкай уладай па барацьбе з гэтым злачынствам, даюць ўпэўненасць, што гэта вялікая сума застаецца ў мінуўшым, а ў будучыне падобныя лічбы зьнішчацца.

Нагуральна паўстае пытаньне: якія-ж выні-кі гэтай кампаніі і ў якім напрамку пасоўваюць справы па растратах? На гэта запытаньне можна адказаць таксама лічбамі.

К пачатку кампаніі на 1 жніўня 1925 г. было ўлічана 404 справы аб растратах на суму 145.264 руб.; на 1-га студзеня 1926 г. заставалася 405 спраў на суму 116.515 руб.; на 1-га красавіка—446 спраў на суму 236.043 руб.; на 1 ліпеня 383 справы на суму 190.650 руб.; на 1 кастрычніка 387 спраў на суму 234.716 рублёў.

Тым чынам, мы бачым, што большасць спраў брыху зьменшылася, але сума растрат ідзе па крывой лініі ўверх, інакш кажучы, колькасць ператвараецца ў якасць. Так, на 1 студзеня 1926 г. спраў па растратах на суму ад 200 да 1000 рублёў лічылася 85, ад 1.000 да 5.000 руб.—27 спраў; на 1-га ка-стрычніка спраў першай катэгорыі заставалася ў сьледных 98 і апошняй—40; значыць, гэты

катэгорыя спраў бяззаконна павялічвалася.

Апошнія даныя гавораць за тое, што ба-рацьба з растратамі ні ў якім выпадку ня можа лічыцца закончанай; яна павінна быць паглыб-лена і прадоўжана. Мерапрыемствы па барацьбе з растратамі павінны быць увязаны з кампані-яй па барацьбе за рэжым эканоміі.

Найбольшая колькасць растрат да гэтага часу наглядзецца, галоўным чынам, у Менскай, Барысаўскай, Віцебскай, Вабруйскай і часткова Магілёўскай акрузе. Так, па Менскай акрузе сума штомесячных растрат вагаецца ад 60 да 92 тыс. руб., па Барысаўскай—у першай па-лове леташняга году—ад 80 да 86 тысяч руб-лёў; у 3-м квартале наглядзецца рэзкае змян-шэнне крывой з 80 тысяч да 7 тысяч у ме-сяц; па Віцебскай акрузе—ад 8 да 25 тысяч рублёў; па Вабруйскай акрузе сума растрат з месіца ў месяц ідзе на павышэнне; у студзені сума растрат складала 8 тысяч руб., ў сакаві-ку—33 тысячы, у чэрвені 59 тысяч, у жніўні 61 тысяча і верасні 66 тысяч руб., па Магі-лёўскай акрузе сума растрат вагаецца ад 9 да 34 тысяч рублёў.

Барацьбу з растратамі ў паказаных акру-гах на бліжэйшы час треба яшчэ больш па-шырыць; треба прыняць рашучыя меры да тэр-міновага прагляду спраў за ўсіх стаўных пра-цэсаў, скарацішы да мініму тэрмін між зла-чынствам і мерай сацыяльнай абароны.

Само сабою зразумела, што мы ня мыслім барацьбы з гэтым злом толькі па лініі рэпрэ-сіі. Барацьба павінна ў першую чаргу насіць прафілактычны характар. Треба яшчэ і яшчэ раз прагледзіць асабовы склад устаноў, якому давяраецца ахова матэрыяльных каштоўнасцяў; треба ажывіць дзейнасць рэвізійных камісій.

Мы часта чуем нараканні на нашы судовы-следчыя органы за павольнасць у расьлед-ванні спраў па растратах.

Ня тоімся, некаторыя справы па растратах зацягваюцца. Гэта бывае ад таго, што па спра-

вах аб растратах у большасці выпадкаў треба праводзіць экспертызу, для чаго треба выка-лікаць кваліфікаваных экспертаў, якіх часта на месцы няма. Потым треба абследаваць усё ва-лізнае і складанае рахункаводства ўстановы, у якой зроблена растрата; праца экспертызы за-цягваецца на некалькі месіцаў.

Меры сацыяльнай абароны, ужываемыя на-шымі судамі да растратчыкаў, характарызуюцца наступнымі данымі: з разгледжаных па-сутнасці 600 спраў прысуджана: да пазбаў-лення свабоды на 6 месіцаў—97 чал., на 1 год—175 чал., на 2 гады—68 чал., на 5 год 11 чал., звыш 5 год—1 чал., да ўмоўнага пазбаўлення свабоды—165 чал. і 20 чал. да іншых мер сацыяльнай абароны.

Сацыяльнае становішча прысуджаных: сялян-кулакоў—3, сярэднягоў—91 і беднягоў—151 чал., рабочых—50, служачых—228 чал.

Такім чынам, мы бачым, што асноўнай ме-рай сацыяльнай абароны

Ая трэба адставаць.

Кастрычнікавая рэвалюцыя дапамагла магучым шырхач у справе развіцця беларускае літаратуры. Не рост адначасна і ўшыркі і ўглыбіні, даўшы багаты кадр новых маладых пісьменьнікаў і выявіўшы многагранную іх здольнасць. Вялікі дасягненні ў творчасці паднялі апошняю на досыць высокі ўзровень мастацкай і багацця тэматыкі. Выразна выявілася ідэалогічная афарбоўка пасабных гуртаванняў і амаль на кожнага пісьменьніка ў прыватнасці.

Уплыў кастрычнікаўскіх ідэй захапіў амаль напалкам усіх беларускіх пісьменьнікаў, усю беларускую літаратуру. Зараз вельмі мала наглядзецца ўхілаў у бок індывідуальных настрояў, у бок сумных напеваў. Выпадкі гэтага характару, якія ёсць, на носцы на сабе глыбокіх адбіткаў і гавораць аб лёгкасці іх жыццёва-бадзёрасьць тону, наўхільна хада побач развіцця рэвалюцыйных падзей—адметная рыса сучаснай беларускай літаратуры.

Дзякуючы ўсяму гэтаму беларуская літаратура прыняла якасць важнага фактара ў справе далейшага будаўніцтва работніцка-сялянскае краіны.

Але, калі ў жыцці беларускае літаратуры з боку ідэа-мастацкага абсталявання наглядзецца значныя дасягненні, то ў справе арганізацыйнай да апошняга часу зроблена зусім мала. Гэтая форма і той памер арганізацыі, які вызываюцца ў заснаванні і працы «Маладняка» ня можа зараць быць здавальняючым. На першае, таму, што сама падстава, самы прычыны, на якім пабудаваны «Маладняк», у сучасны момант ня вытрымлівае жыццёвае крытыкі. Гэта відань з тых якасных дасягненняў, якія маюцца ў «Маладняку» ў справе выяўленьня і выхавання асобных пісьменьнікаў і палітычна іх здольнасці. Скунці гэтыя зусім мізэрныя. Падругое, незадовольнасць маладнякоўскімі формамі аб'яднання заключаецца ў тым, што яны не ахопліваюць вялікае колькасці прадстаўнікоў беларускае літаратуры, складаючых вельмі значную вагу ў ёй. Апошняе застаюцца па замежнай арганізацыі і фактычна зьяўляюцца чужым лагерам. Маладнякоўцы ня маюць мажлівасці пераймацца ад іх вопыту творчасці, аддураны крытычных указанняў на тых, ці іншыя недахопы ў сваёй працы, абмену думак. Адзіноцтва найважнейшая рэч—гэта справа ўзаемнага спатканья—пры чытах і выступленнях у сценах арганізацыі.

Памята прыведзеных двух асноўных недахопаў, ёсць і іншыя, што разам аслабілі маладнякоўскую працу і затармазілі развіццё «Маладняку».

З ім вышла аналогічна таму, што мы бачым у РСФСР і ў УССР. Падобныя «Маладняку» па форме і зместу пісьменьніцкія аб'яднанні «Валп» (РСФСР) і «Гарт» (УССР). Таксама ня вытрымалі жыццёвае крытыкі і першая з іх перажывае зацяжны глыбокі крызіс, а другая зусім сышла са сцэны.

Такім чынам мы бачым, што сучасны момант вынічае наперад жыццёва іншыя формы пісьменьніцкіх арганізацый. Час, калі аднавалялі вымаганьня яго (жыццё) «Маладняк», «Гарт», «Валп» і інш. мінуў. Можна і ня поўнасьцю ў адносінах БССР, да «Маладняк» відзе яшчэ і зараз значную арганізацыйную працу, але ў вожным рае, у значнай меры.

Вось чаму і ў РСФСР і на Украіне прароблена пераарганізацыя пісьменьніцкіх сіл у плоскасці паўнейшага ваабраньня пісьменьнікаў у рамы арганізацыі. Адапаведнаю формам апошняе ўзяты прыпынкі федэрацыі. Гэта значыць, што ў склад аднаго саюзу ўваходзяць цалком пасабныя аб'яднанні і згуртаваньні, незалежна ад віруючых матываў, што ляглі ў аснову кожнага з іх, і пасабныя пісьменьнікі. Гэта прароблена шляхам пісьменьніцкіх з'ездаў, на якіх думка аб гэткага роду пераарганізацыі спаткана агульным адзбрэннем.

Такім чынам зараз у РСФСР і УССР існуюць рэспубліканскія саюзы пісьменьнікаў, падняўшы працу і ажыўшы зацікаўленасць ёю. З гэтага боку пакуль адстае беларуская літаратура. Не блягучая чыннасць, ня глядзячы на існаванне «Маладняку» і «Узвішча», запікае вельмі прыметна. Кожнаму, хто за гэтым сачыць, надыходзіць думка, ці не пара ўзварушыць літаратурнае жыццё, падагнаўшы яго а арганізацыйнага боку да ўароўню, на якім яно стаіць у суседніх рэспубліках. Дзеся гэтага, на нашаму, няма ніякіх перашкод і труднасцяў, якія маглі быць там, дзе ідэалогічная дыферэнцыяцыя сярэд пісьменьніцкіх гуртаванняў стала вельмі востра. А між тым карысці можа быць шмат, як у справе ўцягнення пісьменьнікаў у большую актыўнасць, гэта і ў ажыўленьні літаратурнай чыннасці ў БССР.

Трэба не адставаць ад жыцця.

З. Жылуновіч.

„Прастытуткі“ і нацыяналі-дэмакратызм, АБО РЭЗВЫ АЛЁША.

(ЗАМЕСТ ФЭЛЕТОНУ).

Гэты пераплёт сытуацыі вызначыўся пры той дыскусіі, якая ў апошні час вядзецца на старонках «Саветскай Беларусі» аб чыннасці Белдзяржкіно. На вока, як быццам-бы не замыславатая рэч, а сапраўды складаецца яе большая, як на першы погляд здаецца. Гэту складанасць унесла само Белдзяржкіно вуснамі (а мо і чыннасцю) сваіх кіраўнікоў. І добра зрабіла. Бо лепш праўдзівае прызнаньне, хоць і блытае, чымся «пакройная скрытанасць». Апошняя—рэч не самавяная і часта абманчывая, але з ёю можна некі час і паіць нацяны.

Белдзяржкіно ўтрымлівалася доўгі час тактыкай: у сваёй хаце—я саў гаспадар. Пабыў гаршчок—кулію новы. Што каму да таго? Хіба-ж староньнему павіна быць доеда да гэтага? І гаршкі купляліся і біліся, купляліся і біліся. Быў і гандаў і свайго роду спорт...

Усакі бывае спорт, аб ім судзіць таму, хто гэтым займаецца. Белдзяржкіно, хоць і гаршчок, але зьвешлены святлым—гэтак думалі яго кіраўнікі. Але іначай вышла. Алёша думалася, што гаршчок, хоць зьвешлены і святлым, калі з дрэннай гліны, то дрэннае якасці. І пусціў каменчыкам. Загрупеца. Пава і голасна загрупеца. Пасля адваляўся беражок.

І ў выглядзе хатніх красача, выгадаваных у гаршчок-вазонах, паказалася «Прастытутка». Вакол папрананага твару—бліскучыя агеньчыкі. Галоўка—бубіоноф. Обвешта ўхмылка на твары.

Любуецца. Цяліковая расліна, перасаджаная з чужога глебы, затое бяз усакіх адмоўных якасцяў. «Хто грэшыць—кіль у яе камон».

Алёша не ўлярае. Яму стала прыкра, што «Прастытутка» відзе за сабою ўсю «Маскву Кабацкаю». Хлопец хапіўся за голы і ахнуў: беднае Белдзяржкіно, з чым яно зьявілася! Які размах адцягнула ў сваёй маладой чыннасці. Да чаго яны прывялі? У яго ваабразжыні ў мні дзікі паваў маляванца карнавал: «Прастытутка», «Масква Кабацка», «Валамава асыліна», «У думу шавтана» і інш. Няўжо Белдзяржкіно так захапілася падобным спортам? Калі так—то «беларускі народ меланхолік»—магі быць

вывады Белдзяржкіно. Але Алёша абмыліўся. Што да беларускага народу—то, пэўна, у Белдзяржкіно гэтых думак няма. Можна і ніякіх думак наоко гэтага ня бывае... А мо—яно думала—ці-ж ня мае права думаць—што народ-глядач—гаршчок так сама. Хоць і пьвёрды, але тупы—чым ня бі, а зьвоп адзіна... Можна было так у Белдзяржкіно адносна «беларускага меланхолічнага народу».

Ну, а вось наоко самага Алёшы (і яму падобных) Белдзяржкіно знашло іншую, асабовую дзіку разважаныя. Бачыце, хто такі Алёша? І чаго ён сьляпіша выяўляе ў вочы Белдзяржкіно? Мудрай за ўсіх—малады, але з рэзвух. Тут нешта ня так... А якжа?.. Белдзяржкіно доўга думала над гэтым і нарэшце рашыла сакрэт адкрыць. Вось ён: Алёша не сапраўды Алёша, а вобраз беларускага нацыяналі-дэмакратызма. Чудзіцца, у чым голасе чуваць пагрозны вышчыны музыку Чайкоўскага, Шопана і г. д. і г. д. Вось адкуль тая нялюбасць да «Прастытутак» да «Масквы Кабацкае» і іншых рэчаў, цікавых і карысных, хоць бы дзеля таго, што імі ўраз зьвешчыла Алёшаў непакой, шкодны, нацыяналі-дэмакратычны невакой. Дурка!

Украінскае Дзяржкіно мае справу таксама з падобнага характару рэчамі—не здармаж яно рызыкуе «Украінай», «Тарасам Шухвенкаю», «Гамбургам» і інш. Чаму-ж Белдзяржкіно павіна карнець у кукальных сарочках беларускага мужыка? Алёшу хочацца? М... М... м... Нацыяналі-дэмакратызм! Далей ад гэтага погані і бліжэй да спраў інтэрнацыянальных... «Прастытуткі», «Масквы Кабацкае»... і... грандзіёзнай, каласальнай, якой нікому яшчэ ў голаву ня прыходзіла, філія «Імпэрыялізм»!!!

Вось-вось яна закруціцца, блісьне, задывіць свет і ўздыме Белдзяржкіно на сьмега неба... Алёша, Алёша—дэпутат ты, з «поўсцю нацыяналі-дэмакратыя», няўжо табе здаецца, што людская думка замёрла на... «Прастытуткі»? Кіль, бласані! Яшчэ не перавалілі сінці, якіх заяда бліскучая мара—запаліць мора, але хмура сапраўдасць прымуае яшчэ у гнязды з бруднага смецьця... Авадзён.

1 ўсебеларускі зьезд загадчыкаў хат-чытальняў.

Што рашылі сэкцыі.

Увесь апошні дзень сваёй працы зьезд распрацоўваў і зацвярджаў рэзалюцыі па ўсіх раён заслуханых дакладах.

Рэзалюцыі дэтална абгаварваліся і дапаўняліся ў спецыяльна-арганізаваных сэкцыях. Асабліва жвава і дзелавіта прайшла праца ў масавай сэкцыі.

Зьезду. На гэтай сэкцыі разглядаўся шэраг надвычайна важных і цікавых пытаньняў. Па дакладу аб «працы насельнячай газэты і распрацоўваньне друку на вёсцы», зьезд вызначыў, якія аддэлы павіна мець насельнячая газэты, галоўныя з іх гэта яе працэ сьлэсавет і камітэт ўзаемадапамогі. аддзел сельскай гаспадаркі, жыццё сялянкі і інш. На гэтым жа дакладу зьезд паставіў у загаловах насельнячых газэт пісаць ня орган сельсавету, а чэйкі, жанчыны, а выданьне сьлян такой-та вёскі. Гэта дапаможа насельнячай газэце выканаць асноўную дырэктыву партыі ўцягнуць шырокія-волы сялянства.

На масавай сэкцыі яшчэ былі заслуханы даклады па ваенізацыі насельніцтва і ўдзел у гэтай працы хат-чытальняў. Надвычайна карысны даклад аб мастацкай працы чытальняў. Зьезд па гэтым пытаньню адзначыў, што мастацтва зараз мае вялікую ролю ў справе арганізацыі клясавай самасьвядомасці мас. Ім толькі трэба асьцярожна карыстацца, каб уберачыся ад вульгарнасці. Далей зьезд адзначыў, што прафэсійнальным мастацтвам у працы хат-чытальняў ня трэба захапляцца. Гэты ўхіл шкодны. Больш трэба разьвіваць самадзейнасць розных гурткоў, каб яны мелі магчымасць выявіць свае творчыя сілы. У БССР становіцца мастацкіх гурткоў на вёсцы пакуль у значным заняпадзе. Гурткі трэба ажыўць шляхам распрацоўкі плянаў, якія можна выканаць, практыкаваньне варад кіраўнікоў розных гурткоў і г. д.

Гэтая-ж сэкцыя заслухала даклад аб кіно і радыёфікацыі вёскі. Зьезд прызнаў, што на бліжэйшы час асноўным відам кінофікацыі вёскі зьяўляецца ўсё тая ж кіно-перасоўка. Надалей, трэба больш увазаць дзейнасць гэтай кіно-перасоўкі ў усёю палітасветнай працай на вёсцы. Вядняцка-батарэякае жыхарства вёскі кіно-сэансамі абслугоўваць бясплатна, зьваруць больш увагі на падбор фільм для вёскі, сьвязаў зьезд далей у паставовыя кінофікацыі Беларусі.

Пры вялікім абшары тэрыторыі рэспублікі, пры адсутнасці патрэбных навуковых сіл на вёсцы радыё зьяўляецца верным памочнікам у справе асветы вёскі. І таму трэба ў нашай штодзённай працы ўзмацняць радыёфікацыі, паставіў па гэтым пытаньню зьезд. На масавай-жа камісіі быў яшчэ заслухан даклад аб актывізацыйнай прапагандзе на вёсцы.

Лішувект, школа малапісьменных і хат-чытальняў, даклад на гэту тэму заслухала школьная сэкцыя.

Па гэтай-жа сэкцыі быў распрацован даклад аб перападрыхтоўцы працаўнікоў хат-чытальняў. Аснаўнымі навукальнымі ўстановамі, якія ў нашых умовах павінны рыхтаваць працаўнікоў хат-чытальняў гэта савпарт-

школы. Але побач з савпартшколамі ўжо час паставіць пытаньне аб утварэньні палітасвет. аддзяленьняў у пэдтэхнікумах і Пэдфаку БДУ. Далей зьезд вызначыў, па якому шляху павіна ісьці праца па павышэньні кваліфікацыі загадчыка х.ч.

Самаадукацыя сьлян у вёсцы. Праца ў гэтай галіне мае вялікае значэньне. Таму на зьездзе і была арганізавана асобная сэкцыя па самаадукацыі.

Што рашыла сэкцыя па гэтым пытаньню? Паперш яна вызначыла шлях самаадукацыйнай працы. Апошняе павіна праводзіцца па наступных напрамках: агульна-палітычнай, агульна-адукацыйнай падрыхтоўкі, вывучэньне падсобных грамадзкіх дысцыплін і спецыяльна дзелавой перападрыхтоўкі кааперацыйных і прафэсійных і іншых працаўнікоў.

Ня з меншай карысцю прайшла праца і бібліятэчнай

сэкцыі зьезду. На ей былі заслуханы даклады аб чытацельскім актыве вёскі, аб арганізацыі бібліятэчнай працы і прапаганды, кнігі ў вёсцы. Зьезд выказаўся за арганізацыю спецыяльных гурткоў «Прылічліваў кнігі», павялічэньню ліку нацыянальнай літаратуры ў бібліятэках і інш.

На зьездзе прававалі таксама сэкцыі: агра-кааперацыйная і арганізацыйная.

Хто быў на зьездзе?

З рашучым голасам 280 дэлегатаў. Па сацыяльнаму становішчу 47 дэлегатаў рабочыя, 106 сяляне, 127 служачыя па партыйнасці 142 дэлегаты члены партыі, 73 кандыдаты і 30 камсамоўцаў. Па полу 263 мужчыны і 17 загадчыц хат-чытальняў. Па нацыянальнасці—187 дэл. беларусы, 46 яўрэяў, 20 паліякаў і інш.

Янка Купала вітае зьезд.

На апошняе пасяджэньне зьезду прыйшоў народны беларускі паэта Янка Купала. Дэлегацы спаткалі яго воцлескамі. Паэта вітаў зьезд спецыяльна напісаным і прысьвечаным зьезду вершам.

Едуць у Маскву!

Зьезд абраў ад сябе двух дэлегатаў на ўсерасейскі зьезд загадчыкаў хат-чытальняў які адчыніцца 21 сакавіка ў Маскве. Абранымі аказаліся паваяны працаўнікі т.т. Сямашка (Арш. аяр.), Наган Б. (Магілёўская).

З новай сілай.

У сваім заключным слове перад зачыньнем зьезду т. Шамердзіна падзяла вынікі яго трохдзённай напружанай працы.

— З бадзёрай, новай сілай зараз мы на мясцох возьмемся ажыццяўляць свае задачы.

Бачылі сябе на экране.

Пасля зачыньня зьезду Белдзяржкіно дэманстравала хроніку «Зьезд на экране». Зроблена хроніка добра. Назалъ толькі, яна зусім не адбівае дасягненняў хат-чытальняў на Беларусі. Няма нават агульнай лічбы колькі іх ёсць.

На другі дзень пасля зачыньня зьезду адбыліся варады працаўнікоў нацыянальных хат-чытальняў (яўрэйскай, польскай). Я. С.—і.

В. СТАШЭУСІ.

Сёньня Нёман раскрыў свае грудзі.
Ён салодка дыхнуў на вясну.
Ой, і весела, весела будзе,
Калі плытнікі ўвечар гукнуць.
Срабрыцца шырокае уловьне.
Захапляе сядзібу ракіт.
Страшна плаваць у вузенькім чоўпе
Пасярэдзіне шыры-ракі.

Ня стрымале ніякая сіла
Хваляў стройных вясеньяга Нёмну
У пералівах—срабрыста—сіні,
Ты з густою сасновай каўмак.
Жартаўліва—як бы знячэўку
Возьме плот—і панёс... далёка...
А то быццам маленькую шчэпку
Перакіне алешыну лёгка.

Так гуляе ў паводзаву пору
Наш аслак і слаўны красун,
І ў воды далёкага мора
Вольнай песьні заносіць расу.
Дык гукнеце-ж мацней плытагоны
Песьню радасці нашай вясны.
Хай пачуць брыты у прыгоне
Нахай збудуцца лепшыя сны.

Вываз прадуктаў сел. гаспадаркі.

Управа Дзяржаўнага Гандлю БССР мае сёлета вывезці цалы шэраг прадуктаў сельскае гаспадаркі. Ёсць намер вывезці 7.300 скрынак яек (65-70 вагонаў). Загатоўка яек ўжо распачалася ў Віцебскай, Аршанскай, Магілёўскай і Полацкай акругах. Гусей вывезці ў леташнюю восень вельмі мала—усяго 11 тысяч штук—з-за адсутнасці вагонаў-халадальнікаў.

У галіне вывазу пушніны Управа Дзяржаўнага Гандлю сёлета ня выканае свайго вызначанага пляну. Па пляну прадбачылася вывезці пушніны на 900 тысяч руб., але з прычыны ажыятажу, веззду ў БССР загатоўчых арганізацый з суседніх рэспублік і інш.—бадай што будзе загатоўлена пушніны толькі на 600-650 тысяч руб.

Вываз левых вёлак у мінулым годзе займаў значнае месца ў нашым экспорце. Зараз замежны рынкі зменшылі свае запатрабаванні на левыя вёлак, і таму сёлета маем вывозіць толькі кару крупшыны, аэрны корань, дзеразу, ражок, рамашку і інш. на 100 т. р.

Зацікаўленасць да нашых грыбоў узьнікае нават у такіх краінах, як Італія і Францыя. У 1926 г. вывезена 4.000 пуд сухіх і 8.000 пуд марынаваных грыбоў. Апрача сухіх і марынаваных баравікоў, сёлета маюць вывезці ў Францыю і ў Гамбург каля 500 пуд смарчкоў. Новым відом экспортнага матар'ялу зараз у нас зьяўляюцца ракі. Летась вывезена ў Нямеччыну 300 тысяч штук, а сёлета мае быць вывезена каля мільёну штук ракаў.

Як спроба, сёлета вывозіцца ў Швэцыю і Нямеччыну садавіна (антонаўскія яблыкі).

Вядучы перагаворы з усходнімі краінамі аб вывазе беларускага шкла і сьлінак краслаў, а ў Італію—смалярнага вугалю.

З вывазам лёну справа ў нас палепшылася яе на ўнутраным, так і на замежным рынку. Да гэтага часу вывезена 18-20 тысяч пудоў ачышчанага лёну.

К. І.

Да вясеньняй загатоўкі яек.

У бліжэйшыя дні пачнецца загатоўка яек. Вывозчым арганізацыям неабходна зьвязаць максімум увагі як на палепшаньне якасці тавару, гэтак і на выкананьне пляну на вывазу яек.

У 1925-26 г. бязумоўна былі няроўнасці, былі вядомымі тармазам да паспешлага выкананьня пляну. Калі мы дасягнулі вядомых поспехаў у якасці тавару, то ў сучасны момант, напярэдадні вясеньняй яечнай кампаніі, павінны імкнуцца да поўнага ахвату рынку БССР.

Сяляне, галоўныя пастаўшчыкі яек, яшчэ ня ўсюды ўсвядомілі сабе важнасць захаваньня яек, не глядзячы за чыстатой і якасцю тавару. Тут прадстаіць яшчэ праца па інструктаваньню зборшчыкаў і сьлян аб неабходнасці самага беражлівага і дакладнага дагляду за яйкамі.

Вываюць выпадкі, што тавар па якасці добры на ўсе 100 проц., але надворны выгляд яйка ўводзіць у недавере замежнага купца, і ён ужо такі тавар лічыць другім, або трэцім гатункам. Такія зробяні часам адыгрываюць значную ролю пры рэалізацыі тавару.

Трэба звярнуць увагу, што цалы шэраг мястэчак: Уэльяны, Дужора, г. Чэрвень і інш. ня былі вывозчымі арганізацыямі выкарыстаны для закупкі тавару. Гэта выкарыстанні прыватных гандляры, плацілі вялікую цану, чым у пэўнай ступені дапамагалі павышэньню цэны і нерэнтабэльнасці вывазу яек.

Дзяржгандль разлічвае ў 1926-27 г. разьваруць яечную кампанію ва ўсю шырыню, усюды арганізаваць зборачныя пункты.

Кааперацыя і іншыя загатоўчыя арганізацыі павінны амаваць дапамогу экспорту яек.

Лёўскі,

ХРОНІКА.

У ІНБЕЛКУЛЬЦЕ.

Загранічныя камандыроўкі.

ЦБ Краязнаўства настанавіла праціць прэзідыум ЦВК аб камандыраванні ў Фінляндыю, Латвію і Эстونی свайго прадстаўніка для вывучэння ў гэтых краях краязнаўчага руху.

Даследаванні пёўчых пташак.

Члены Віцебскага акруговага краязнаўчага т-ва т. т. Марыніч і Хруці ў 1926 г. прайшлі пяхотой на БССР 800 в., праводзячы даследаванні пёўчых пташак.

Сёлага памянёны таварышы маюць паўтарыць сваю экспедыцыю і ўжо атрымалі дазвол забіваць патрэбных пташак.

Сталы камісіі па земляпараднаванню працоўных аўраў пры вынаюмак і саветах Беларусі. Згодна настанова ЦВК БССР, у месцах выхату перасяленцаў пры акруговых і райбінных вынаюмак, а таксама пры гарадзкіх, месцавых і сельскіх саветах утвараюцца сталыя камісіі («ЗЭТ»).

У камісіі ўваходзяць, апроч прадстаўнікоў мясцовага земаргану і акраінакамісіі, таксама прадстаўнікі мясцовага аддзялення «ОЗЭТ» і мясцовыя прадстаўнікі звабма з умовамі жыцця і бытам аўраўскага насялення.

Задачай камісіі «ЗЭТ» з'яўляецца правядзенне і выхот усе перасяленчае працы дацца мясцовасці або акругі.

Земляпараднаванне аўраў у Гомельскай і Рачыцкай акругах. З далучэннем Гомельскай і Рачыцкай акругаў да БССР, колькасць аўраўскіх сем'яў, якія займаюцца земляробствам у Беларусі, дасягае 445, апрацоўваючых плошчу зямлі ў 3685 дзесяцінаў і 2453 дзесяцінаў. Апрацоўваюць 178 сем'яў, арганізаваных у калектывы, 198 дзесяцінаў займаюць старыя калёністы, рэшта—сяляне-адзіночкі.

Закончылася перапрацоўка першай нацыянальнай беларускай кіно-фільмы «Лянона быль». На гэтых дзён фільма будзе дэманстравана ва ўсіх кіно-тэатрах, а таксама паўторна пойдзе ў Менску.

Пабудова дзіцячай калёніі. Паркамаветы арганізуюць у хуткім часе дзіцячую калёнію для беспрытульных. Калёнія будзе арганізавана ў саветскай гаспадарцы каля Магілёва і разлічана на 100 дзяцей.

Да 10-ай гадавіны вызвалення БССР ад беларускай калёніі мае быць поўнасьцю абсталявана.

Цінаваць да беларускага мастацтва. Вядомы расейскі даследчык мастацтва ў Маскве тав. Тугенхольд з'явіўся да адпаведных беларускіх інстатупаў з просьбай прыслаць фатаграфіі з рэчаў беларускага мастацтва.

Да гэтага часу пасланы ў Маскву фатаграфіі па жывапісі, малярству, графіцы і скульптуры.

Санітарная і этнаграфічная экспедыцыя. Краязнаўчае т-ва пры БДУ сёлета наладзіць 3 экспедыцыі—ў Магілёўшчыну, Міншчыну і Віцебшчыну. Экспедыцыі маюць даследаваць этнаграфію і санітарныя гэтых акругаў.

Інваліды—на курорты. Народны Камісарыят Сацыяльнай забяспечнасці паслае сёлета на курорты 39 інвалідаў. З гэтага ліку 32 інваліды ваіны і 7 персанальных пенсіянераў.

Прыезд Ул. Маякоўскага. Гэтым днём мае прысхаць у Менск вядомы расейскі паэта Маякоўскі. У Менску Маякоўскі працягае даваць публічныя лекцыі на тэму: «Твар сучаснай левай літаратуры».

Прамысловасць ВСНГ атрымае ў 3-м квартале 1926-27 году 15.532.000 руб. крэдыту ад банкаў БССР. З гэтай сумы для прамысловасці Гомельшчыны вызначана 1.885.000 руб.

Рух насельніцтва ў БССР.

Па вестках Цэнтральнага ЗАГС'у БССР, рух насельніцтва за апошнія два гады мае такі выгляд: У 1925 г. нарадзілася: мужчын—89153, жанчын—82594.

Памерла мужчын—41764, жанчын—36527. Аманіла 42943, раз'явілася—5391.

За паўгода 1926 году нарадзілася мужчын 49330, жанчын—44700. Памерла мужчын—19176, жанчын—15318. Аманіла—25210, раз'явілася—4055.

НАВУКА І ТЭХНІКА.

3 дырыжабля—на аэраплан.

У Англіі быў зроблен наступны вопыт. Над корпусам дырыжабля былі падвешаны 2 аэрапланы.

Дырыжабль падняўся на вышыню 2.000 футаў, пасля чаго лётчыкі спусціліся з яго ў аэрапланы на вярэвочных драбінках. Уключыўшы моторы аэрапланаў лётчыкі спусцілі іх з кручкоў, на якіх былі падвешаны да дырыжабля, і самастойна паляцелі. Гэтым вопытам устаноўлена, што з дырыжабля можна спускацца на зямлю, не атрымліваючы яго ходу. Гэта мае асаблівае значэнне ў ваеннай справе.

Тэлефонныя зносіны з патануўшай падводнай лодкай.

У Англіі пачаў практыкавацца ў дэляе спецыяльны тэлефонны будок для падводных лодак. Будок шчыльна прымаюцца да падводнай лодкі. У часе вяртання будок напаяўся паветрам і хутка вылітае наверх, хваля вады, вылітаючы за сабой тэлефонны кабель ад падводнай лодкі. Будок мае ліхтар, званок і запашы аўтаматичны ракет. Гэта прынятае ўрагу праходзячых суднаў, якія маюць магчымасць знішчыцца па тэлефону з камандай затонуўшай лодкі і сваячасова прыйсці на дапамогу.

Здарэнні.

О Паблі бацьку Яфрэм і Цімох Карпачовы. Каля прыбыўша на месца міліцыя спрабавала супаіць хуліганства, яны пачалі абражаць міліцыю. Яфрэм і Цімох былі дастаўлены ў управу міліцыі, дзе таксама абражалі насяледачча і пракурора.

На вечарыні ў в. Міхайлава (Аршачышча) І. Зайцаў, Н. Навумаў, Юрчанкаў, У. Мароз і Б. Сакознаў, нагасілі агонь у хаче і на чарзе згвалцілі ір-ку М. С. Усе залучылі затрыманы і прыцягнем да адказнасці.

Пажар на ф-цы «Домбала» у Навабарысаве выбухнуў у шіфавальным аддзяленні з прычыны тэхнічнага неагляду. Страты ад пажару дасягаюць 800 рублёў.

Снарыстанне ілу з дна вазёр.

Праф. хіміі Горбачэў закончыў у лабараторыі Акадэміі Навук СССР цікавыя даследады па скарыстанню сапрапэляў (глінаваты іл з вазёраў Ленінградскай губерні) для прамысловасці. Гэты іл складаецца з дна вазёр ад накаплення мікраскапічных раслін, трупцаў і адбросаў жывёлін. Яшчэ французскі вучоны Патаньё даказаў, што сапрапэль—як матар'ял для выпрацоўкі нафты і вугля, мае сваю будучыню. Пасля ж даследаў Горбачэў камітэт сланцовай прамысловасці ўжо распачаў пабудову спецыяльнага заводу для выпрацоўкі з сапрапэляў у вазёрах Ленінградскай, Наўгародскай і Цвярской губерняў повага і велікі маштоўнага матар'ялу для ізаляцыі на кабелі.

Новы целавоз.

У Маскву дастаўлен з Нямеччыны па заказе Нар. Кам. Шляхаў новы целавоз. Гэта—дэкаматэў з рухавіком-двухвалем у 1.200 конскіх сіл. Целавоз развівае сілу цягі на 12 проц. Большую чымся паравоз, пры хуткасці да 50 кіламетраў у гадзіну. Аднаваць паміж Рязані і Масквой целавоз прайшоў без астаноўкі. Гэты целавоз будзе хадзіць на чыгузцы паміж Масквой і Курскам з таварнымі паяздамі. Пры гэтым будзе з'яўлена—наколькі такі целавоз выгаднай за целавозы ранейшага ўстройства.

Апавяшчэнні.

— АПА Менакружкоў КПБ абвясчае, што працяг варды па працы сродку інтэлігентны адбудзеца ў панядзелак, 21 сакавіка, а 10 гадз. раніш ў памішчанні (АПА вул. Энгельса, 28, пак. 17). Павіны з'явіцца: бюро камфракцый і бюро явчак прафсаюзаў Прац. асветы, медсанпрац, прац. зямлі і лесу, прап. мастацтва, загадчыні АПА гарадзкіх райкомаў КПБ і бюро фракцый клубу Карла Маркса.

Дом Асветы.

— Сёння а 3 г. дню сход масавай камісіі ювэксцыі — А 8 гадзіне ўвеч. музыкальна-бясцэльны-вакальны вечар—для членаў дому. Блеты у канцэртнай.

— У панядзелак 21-ліі а 7-ай гадзіне ўвечары ў Падрабінне—даклад 31-й шк. аб працы ў бяг. годзе.

Адказны рэдактар М. КУДЗЕЛЬКА.

АБАВЯЗКОВАЯ ПАСТАНОВА № 12

Менскага Гарадзкога Савету.

19-га сакавіка 1927 г.

Менскі Гарадзкі Савет ПАСТАНАЎЛЯЕ:

- 1. Правесці з 21 па 28 сакавіка 1927 г. перарэгістрацыю ўсіх бяз выключэння прадстаўніцтваў: кааперацыйных, трэстаўскіх і іншых устаноў, а таксама і асобных праўстаўнікоў, упаўнаважаных і агентаў розных цэнтральных і іншгарадзкіх выдавецтваў і грамадзкіх арганізацый па распаўсюджанню літаратуры, партрэтаў, значкоў і г. д., якія знаходзяцца на тэрыторыі г. Менску.
- 2. Перарэгістрацыя будзе праводзіцца ў адміністрацыйным аддзеле Акрыванкому (рог Ленінскай і Камуністычнай вул. д. № 1-7) ад 10 да 15 гадз. па прахтунельні адпаведных дакументаў: давернасьцяў, мандатаў, пасведчанняў.
- 3. На далейшы час усе прадстаўнікі, якія знаходзяцца на тэрыторыі г. Менску, а таксама прадстаўніцтва, якія на нова адчыняюцца, абавязаны ў працягу 24 гадзін з моманту прыезду ці адчынення зарэгістравацца ў Адміністрацыйным Аддзеле.
- 4. Нагляд за выкананнем гэтых пастановаў ўскладаецца на Адміністрацыйны Аддзел.
- 5. Асобы, якія ўхіляюцца ад перарэгістрацыі, а таксама і асобы не зарэгістраваныя, падлягаюць у адміністрацыйным парадку штрафу да 100 руб. ці прымусявым працам да 1 месяца.

Старшыня Гарсавету ЯЦКЕВІЧ, Сэкретар КЛІМАВІЦКІ.

ПЛАН

перавыбару Менскага гарадзкога савету.

№	Назва ўстаноў і прадпрыемства	Час перавыбару	Месца сходу	Упаўнаваж. выбарчае камісіі
20-га сакавіка.				
1	Агратанцыя, Менсельпром, служач. Ленінскага лясніцтва.	6 г. в.	Акрча, зала пасяджэн. Зем. камісіі.	Катковіч, Нісанбаум.
2	Групком саюзу тэкстыльшчыкаў.	4 г. дня.	Клуб імя Леніна.	Турлай.
3	1-я дзярж. друкарня.	6 г. веч.	Клуб друкароў.	Чарнушэвіч (акрыванком) Улеяла.
4	Антонана, Будзілава, Сялянская.	6 г. веч.	в. Будзілава.	
5	Ур. Кальварышкі, в. Круцін, ур. Веселюка, ур. Галубоўка.	5 г. веч.	Ур. Кальварышкі пам. дому адпачынку.	
6	Гэт, палата мер і вагі і беспрацоўны саюзу металістаў.	7 г. веч.	Зала пасядж. ЦПСВ.	Тавкашчураў.
7	Жонкі і ўтрыманцы фабрыкі абутку, скур. трэсту, гарбароў і ўсіх прадпрыемстваў скурай. вытворч.	5 г. веч.	Клуб гарбароў.	Крэмер.
21-га сакавіка.				
1	Жонкі і ўтрыманцы рабочых і служачых саюзу прац. мастацтва.	5 г. в.	Кіно «Пралетары».	Кантаровіч.
2	Жонкі і ўтрыманцы саюзу друкароў і папернікаў.	7 г. веч.	Клуб друкароў.	Вішняўская.
3	Цэнтр. інстытут працы.	5 г. в.	Памішчанне інстатуту.	Гуравіч.
4	Беспрацоўныя Зах. чыг. і МБВ чыг.	12 г. д.	Клуб імя Леніна Зах. чыг.	Ліц.

Усе новаабраныя члены і кандыдаты Менскага Гарадзкога Савету павіны з'явіцца ў Гарсавет (пляц Волі, д. № 4, 2-гі паверх, пакой № 5)

ДЛЯ АТРЫМАННЯ ЧАСОВЫХ ЧЛЕНСКИХ БИЛЕТАУ.

Выдача білетаў пачнецца з 21-Ш—27 г. ад 6 да 9 гадз. вечара. Упаўнаважаныя выбарчых камісіі, якія не прадставілі праколаў перавыбарчых сходаў, павіны абавязкова да 21-Ш—27 г. прадставіць гэтыя ў Выбарчую Камісію.

Менская Гарадзкая Выбарчая Камісія.

ЛЕКЦИИ ПО ОБЩЕЙ БУХГАЛТЕРИИ.

(с вопросам для повтор., упражн. и заданиями)

ДЛЯ САМООБУЧЕНИЯ.

Для изучающих бухгалтерию на курсах или без помощи учителя необходимо выпустить след. пособия (на рус. яз.): 1) Ф. С. Володкович—«Учет и счета» (12 лекц., 625 вопрос., 19 упражн. 134 заданч)—3 р. 75 к., 2) Его же: «Счетные книги»—75 к., 3) «Сборник тем» (6 тем)—50 к. Цена с пересылкою. Книги высылаются налож. платеж. после получ. 56 коп. почт. марк. 2—3.

АДРЕС: г. Минск, Площадь Свободы, № 5, кв. 4—ИМПРАШУ.

Менск, 1-я дзяржаўная друкарня.

ПАДПІСВАЙ СЯ —НА ЛІТАРАТУРНА-МАСТАЦКУЮ— «МАЛАДНЯК» 1 ГРАМАДЗНА-ПАЛІТЫЧНУЮ ЧАСОПІСЬ. Пад рэдакцыяй М. Чарота, М. Зарэцкага, Ал. Дудара. Гарантаваны рэгулярны штотомесечны выпуск часопісі ў раз'ёмеры 6 ДРУК. АРК. (100 стар.) У часопісі прымаюць удзел выдатнейшыя беларускія пісьменьнікі і паэты, а таксама грамадзяні і культурныя дзеячы. Падпіска прымаецца: да 1-га нумара м-ца ў рэдакцыі часопісі «МАЛАДНЯК» (Менск, Рэвалюцыйная, 21, тэл. 8—76), а таксама ў паштовых аддзяленнях і кінігарнях БДБ. ПАДПІСНА ПЛАТА: На 1 м-ц 50 к. На 6 м-ц 3 р.—к. „ 3 „ 1 р. 50 к. „ 12 „ (год) 6 р.—к. Пры падпісцы пры газетзе: «Сав. Беларусь», «Беларуская вёска»—1 «Чырвоная змена» падпісная плата на 1 м-ц—40 к.; 3 м-ца—1 р. 20 к.; 6 м-ца—2 р. 40 і на год—4 р. 80 к. Паўгадавыя падпісчыкі, якія будуць падпіску накіроўваць у рэдакцыю часопісі «МАЛАДНЯК», атрымаюць па 2 зборнікі выданняў «МАЛАДНЯК», гадовы—5 зборнікаў па ўласнаму выбору. Ношт асобнага нумару 60 к.

1-ая ўсебеларуская грашовая лётарэя ЦЭНТРАЛЬНАЙ ДЗІЯЧАЙ КАМІСІІ Ц. В. К. Б. С. С. Р. (Розыгрыш 11 ліпеня 1927 году.) Цана білету 25 капеек. Галоўны выйгрыш 5.000 рублёў. Усяго выйгрышаў 1.079 на агульную суму 14.000 рублёў. Лётарэйныя білеты прадаюцца ва ўсіх акруговых дзіячых камісіях, п'ячыхках «Пракілівыя дзяцкі», мясцомак, фабкомак, сельсаветах, паштовых аддзяленнях, кіно, тэатрах і спецыяльна ўпаўнаважанымі па распаўсюджанні лётарэйных білетаў. Цэнтральная Дзіячая Камісія ЦВК БССР.

Беларускі Дзяржаўны Тэатр. Нядзея, 20 сакавіка. БАЛЕТНЫ ВЕЧАР «Вальпургіева ноч», з опер. «Фауст», муз. Ш. Гуно. «Палавецкі стан», з оперы «Князь Ігар», муз. А. Бародзіна. Эксцэнтрычныя танцы. Пачатак а 8 о пал. гадз. веч. Кіно «Чырвоная Зорка». 3 аўторка 15 сакавіка, «СКОМОРОХ». Кіно «Пралетары». 3 аўторка 15 сакавіка, «СПИД» 2-я сэр'я. Кіно «Культура». «Трыпольская трагедія» Кіно раман у 7 частк.

Беларускае Дзяржаўнае Выдавецтва. ВЫШЛІ З ДРУКУ і прадаюцца новыя кнігі «Сялянскай бібліятэкі». 1. Т. ШЫБКО.—«Скарыстанне салота». 3 малюнкамі Ц. 15 к. 2. Т. МІСУЧЭНКА.—«Мэмарыяльныя таварыствы і нарысь ад іх». 3 малюнкамі Ц. 12 к. 3. Праф. М. БУРШТЭЙН.—«Галоўя саду». 3 малюнкамі Ц. 20 к. 4. М. ГРЭМЯЦКІ.—«Першыя людзі на зямлі». 3 малюнкамі Ц. 30 к.

ЗГУБЛЕНЫ: — Даведка Машынскага П. аб аслабаванні з Спраўдома. — Асабонае пасведчаньне Віткоўскай М.—выд. Глівенскім ВВК. — Сяброўская кніжка № 13350, Мясюкова К. Н.—выд. Барысаўскім саюзам Рабіс. — Лічная кніжка Авіцкага А. С.—выд. Глівенскім ВВК. — Царгілет № 609176 Пінчука Р. М.—выд. Барысаўск. акр. КПБ(б). — Беспрацоўная кніжка Міпральніка А. М.—выд. Барысаўскай страхкас. — Певісьці. кніжка № 424 Макрыцкага Д. К.—выдана Барысаўскай Страхкаскай. — Лічная кніжка Мішкіна І. Н.—выд. Барысаўскім акраінакаматам. — Сяброўскія білет за № 5 Нікіфаровіча М. Ф.—выд. саюзам працасавесцы. — Вучотна-вайсковы білет № 834 Савіцкага І. Б.—выданы былі. Маладзінскім ВВК. — Мотрычная выпіс Ермакова І. П.—выд. 18-ІІ-21 г. Дубровенскім РВК. — Вучотна-вайсковы білет № 128-73 Юнаха М. М.—выд. С. Заспеноскім ВВК. — Сяброўская кніжка Бузіна М.—выд. Барысаўск. саюзам Швейпром. — Пашпарт Марозава П. І.—выд. Медзінскай міліц. Калужскай губ. — Пасведчаньне Флейтліха Я. Д.—выданы 2-м Артпалком 2-й батар. 3-х пал. дывізі. — Кааперацыйная кніжка № 803 Быкава П. С.—выдана Барысаўскім ЦРК. — Пасведчаньне на права пакавання мужа, Спенаненка—выдана ленарам Крэмвільскай. — Лічная кніжка № 49-12 Дударенка Н. І.—выд. Глівенскім ВВК. — Лічная кніжка Казлоўскага Т. Я.—выд. Барысаўскім Акраінакаматам.